

BOSNIA AND HERZEGOVINA
MINISTRY OF FINANCE
AND TREASURY

Broj: 03-16-7-2969-5/19
Sarajevo, 5.8.2019. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
Parlamentarna skupština BiH

H

BOSNA I HERCEGOVINA PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO			
PRIMLJENO		07-08-2019	
Organizaciona jedinica	Ministarska skupština	Redni broj	Broj priloga
0102-	16-1-	1422/19	

Predmet: Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije za 2018. godinu

Poštovani,

Obavještavamo vas da se Vijeće ministara BiH na 173. sjednici, održanoj 10.6.2019. godine upoznalo sa Godišnjim konsolidiranim izvješćem unutarnje revizije za 2018. godinu, koji je pripremila Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora BiH. Tom prilikom donesen je zaključak kojim je zaduženo Ministarstvo financija i trezora BiH da navedeno Izvješće dostavi Parlamentarnoj skupštini BiH u daljnju proceduru.

Slijedom navedenog, Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije za 2018. godinu vam dostavljamo na jezicima u zvaničnoj uporabi u Bosni i Hercegovini u tiskanoj i elektroničkoj formi.

S poštovanjem,

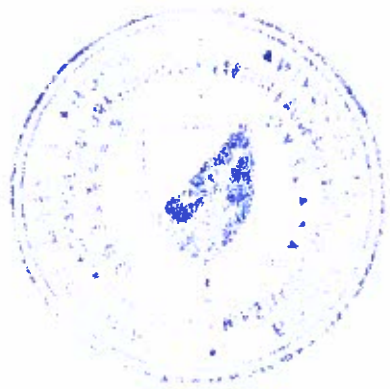
MINISTAR
Bekirav Bevanda

Privitak:

- *Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije za 2018. godinu (tiskana i elektronička forma na jezicima u zvaničnoj uporabi u BiH)*

Dostaviti:

- *Parlamentarnoj skupštini BiH*
- *a/a*

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO FINANCIJA/
FINANCIJA I TREZORA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
И ТРЕЗОРА

BOSNIA AND HERCEGOVINA
MINISTRY OF FINANCE
AND TREASURY

SREDIŠNJA/SREDIŠNJA HARMONIZACIJSKA JEDINICA
ЦЕНТРАЛНА ХАРМОНИЗАЦИЈСКА ЈЕДИНИЦА

GODIŠNJE KONSOLIDIRANO IZVJEŠĆE
UNUTARNJE REVIZIJE
ZA
2018. GODINU

Sarajevo, ožujak 2019. godine

Sadržaj

1. Uvod	3
2. Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora BiH - SHJ	3
3. Osnova za pripremu Godišnjeg konsolidiranog izvješća unutarnje revizije u institucijama BiH	9
3.1. Zakonodavni okvir	9
3.2. Metodologija rada unutarnje revizije u institucijama BiH	10
4. Konsolidirano izvješće o unutarnjoj reviziji po godišnjim izvješćima JUR za 2018. godinu	12
4.1. Jedinice unutarnje revizije institucija BiH – pregled uspostavljanja	12
4.2. Nadležnost jedinica za unutarnju reviziju	15
4.3. Izvješća jedinica unutarnje revizije institucija BiH	17
4.4. Pregled uspostavljanja i razvoja sustava unutarnje revizije institucija BiH	31
4.5. Pregled primjene metodologije rada i učinka jedinica unutarnje revizije institucija BiH	34
4.6. Kontinuirana profesionalna edukacija unutarnjih revizora u institucijama BiH	42
4.7. Unaprjeđenje sustava unutarnje revizije	43
5. Informacija o realizaciji Strategije razvoja sistema unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH za razdoblje 2016 – 2018. godina u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju	44
5.1. Osnove Strategije razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH za razdoblje 2016 – 2018. godina	44
5.2. Realizacija Strategije razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH za razdoblje 2016 – 2018. godina	45
6. Zaključci Vijeća ministara BiH	47
6.1. Realizacija zaključaka Vijeća ministara BiH	47
6.2. Prijedlog zaključaka Vijeća ministara BiH	51

1. Uvod

Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora BiH (u daljnjem tekstu: SHJ) obavezna je, sukladno odredbama članka 25. Zakona o unutarnjoj reviziji institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 27/08 i 32/12), pripremiti Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije.

Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije daje osnovne podatke o sustavu unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: BiH), podatke o aktivnostima Središnje harmonizacijske jedinice Ministarstva financija i trezora BiH, podatke o jedinicama unutarnje revizije i unutarnjim revizorima, podatke o revidiranim institucijama, kao i podatke o izvršenim unutarnjim revizijama od strane jedinica za unutarnju reviziju institucija BiH i podatke o poduzetim aktivnostima na provedbi zaključaka Vijeća ministara BiH.

Sustav unutarnje revizije dio je sustava javne unutarnje financijske kontrole (*PIFC – Public Internal Financial Control*) koji je razvila Europska komisija i koji ima za cilj zemljama u procesu pridruživanja Europskoj uniji pružiti pomoć u razumijevanju i primjeni dobro razvijenih i efektivnih sustava unutarnje kontrole.

Sustav unutarnje revizije u institucijama BiH, pored Zakona o unutarnjoj reviziji institucija BiH („Službeni glasnik BiH”, br. 27/08 i 32/12), definiran je i Strategijom razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za razdoblje 2016-2018. godina. Strategiju razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH za 2016-2018. godinu usvojilo je Vijeće ministara BiH na 87. sjednici održanoj 29.12.2016. godine.

Važan segment sustava unutarnje revizije u javnom sektoru BiH predstavlja i Koordinacijski odbor središnjih jedinica za harmonizaciju (KO SJH). Ovo tijelo čine rukovoditelji Središnje harmonizacijske jedinice Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine, Središnje jedinice za harmonizaciju Federalnog ministarstva financija i Centralne jedinice za harmonizaciju Ministarstva financija Republike Srpske.

U nastavku dajemo pregled stanja zakonodavnog okvira unutarnje revizije u institucijama BiH, podatke o aktivnostima SHJ, jedinicama unutarnje revizije i izvršenim unutarnjim revizijama, preporukama iz izvješća unutarnje revizije koji su sačinjeni tijekom izvještajnog razdoblja, pregled poštivanja metodologije unutarnje revizije, kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora u institucijama BiH, pregled provedbe Strategije razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH 2016-2018, kao i mjerama i aktivnostima poduzetim od strane institucija i unutarnje revizije na provedbi zaključaka Vijeća ministara BiH.

2. Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora BiH - SHJ

Obveza Bosne i Hercegovine na polju unutarnje revizije utvrđena je člankom 90. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica i Bosne i Hercegovine u dijelu pod nazivom „Suradnja u području revizije i financijske kontrole” („Službeni glasnik BiH-Međunarodni ugovori”, broj 10/08).

Sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH („Službeni glasnik BiH”, br. 27/08 i 32/12), Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica i BiH („Službeni glasnik BiH-Međunarodni ugovori”, broj 10/08), Zakonu o ministarstvima i drugim tijelima

uprave BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 5/03, 42/03, 26/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13 i 19/16), a na temelju Odluke Vijeća ministara BiH, broj 113/09 („Službeni glasnik BiH“, broj 44/09), uspostavljena je Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora BiH – SHJ koja, sukladno navedenim propisima, ima obvezu uspostaviti i razvijati sustav unutarnje financijske kontrole u institucijama Bosne i Hercegovine, a kao poseban segment ovog sustava uspostaviti sustav i strukturu unutarnje revizije u institucijama BiH.

Potporu uvođenju javne unutarnje financijske kontrole u Bosni i Hercegovini pružila je i Europska unija kroz dva do sada realizirana projekta financirana iz sredstava IPA (*Instrument for Pre-Accession Assistance*) fondova podrške Bosni i Hercegovini i to: Projekt PIFC (*Public Internal Financial Control*) i Projekat SPFM (*Strengthening Public Financial Management*). Projektom PIFC pružena je potpora institucijama BiH u procesu uvođenja i razvoja sustava unutarnje revizije (UR) i sustava financijskog upravljanja i kontrole (FUK) utemeljenih na dobrim praksama u državama članicama Europske unije, kao i na iskustvima iz drugih država koje ispunjavaju obveze u svezi s procesom pristupanja članstvu u Europskoj uniji. Projekat SPFM pružio je potporu procesu reformiranja i uspostavljanja efikasne javne uprave u Bosni i Hercegovini, koja je u stanju podržati proces integracije zemlje u EU, jačanju kapaciteta državnih i entitetskih uprava u polju kreiranja politika i koordinacije, kao i u području kontrole i upravljanja javnim financijama.

U okviru pomenutih projekata pružena je i tehnička pomoć SHJ kroz Koordinacijski odbor središnjih jedinica za harmonizaciju - KO SJH. Projekt PIFC realiziran je kroz dva segmenta: segment unutarnje revizije i segment financijskog upravljanja i kontrole. Kroz Projekt SPFM pružena je potpora unapređenju sustava FUK-a, te približavanja modela koji se koriste, kao i iskustava zemalja u okruženju, ali i u svijetu, u oblasti certifikacije i kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora. Ovaj Projekt okončan je polovinom 2015. godine.

Od 01.10.2018. godine počele su aktivnosti na provedbi novog projekta EU "Unapređenje javne unutarnje financijske kontrole u Bosni i Hercegovini" (PIFC 3), koji se financira iz sredstava IPA programa EU za Bosnu i Hercegovinu. Projekt PIFC 3 usmjeren je na pružanje potpore reformi upravljanja javnim financijama u procesu pristupanja Europskoj uniji kroz jačanje kapaciteta za provođenje upravljanja javnim financijama i kontrole u javnom sektoru na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini. Planirano je da se kroz Projekt PIFC 3 pruži potpora središnjim harmonizacijskim jedinicama i Koordinacijskom odboru središnjih jedinica za harmonizaciju i u oblasti unutarnje revizije kroz razvoj unutarnje i vansjke kontrole kvaliteta i dodatno unapređenje propisa sukladno Međunarodnim standardima unutarnje revizije, i u oblasti financijskog upravljanja i kontrole kroz unapređenje zakonskog okvira, standarda unutarnjih kontrola i operativnih napatka i procedura, sukladno standardima i praksama Europske unije. Planirano je i da se pruži potpora procesu izvješćivanja i pripreme godišnjeg konsolidiranog izvješća unutarnje revizije i financijskog upravljanja i kontrole.

Okvir PIFC-a (*Public Internal Financial Control*) čine tri stuba koji bi trebali osigurati dovoljno sinergijskih efekata kako bi se osiguralo razumno uvjeravanje da unutarnje kontrole funkcioniraju adekvatno i efektivno:

- funkcionalno neovisna i decentralizirana unutarnja revizija (IR) - koja ima ulogu pružiti pomoć rukovoditelju institucije vršeći pregled adekvatnosti i efektivnosti unutarnjih kontrola i dajući preporuke u cilju unapređenja poslovanja institucije,
- financijsko upravljanje i kontrola (FUK) – koje je usmjereno na jačanje odgovornosti za ostvarivanje ciljeva institucije, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcioniranje sustava financijskog upravljanja i kontrola u instituciji i
- SHJ, kao zasebna jedinica, koja razvija i usmjerava proces PIFC-a.

Svaka od tri razine vlasti je, kroz svoju središnju harmonizacijsku jedinicu, dokumente koje je KO SJH odobrio, dalje razrađivao i pripremao dokumente prilagođavajući okvirne dokumente svojim potrebama. Ovakvim koordiniranim pristupom postignuta je unificiranost u pristupu propisima metodološkog tipa iz oblasti unutarnje revizije.

Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine, sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH, ovlaštena je za razvoj, rukovođenje i koordinaciju unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine. Sukladno nadležnostima definiranim Zakonom o unutarnjoj reviziji institucija BiH, SHJ je do sada realizirala kako slijedi:

- a) Pripremu prijedloga za izmjene Zakona o unutarnjoj reviziji u institucijama Bosne i Hercegovine, nakon usuglašavanja u Koordinacijskom odboru SJH;

SHJ je u tijeku 2012. godine pripremila nacrt Zakona o izmjenama Zakona o unutarnjoj reviziji institucija BiH, kojim su stvorene kvalitetne zakonske pretpostavke za uspostavu efikasnog i ekonomičnog sustava unutarnje revizije u institucijama BiH. Zakon je, nakon usvajanja, objavljen u „Službenom glasniku BiH”, broj: 32/12.

Ovom dopunom zakonskog rješenja definirano je vršenje funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH na način da se osigura efikasnija i racionalnija uspostava jedinica unutarnje revizije, koje će onemogućiti uspostavljanje nepotrebno velikog broja jedinica unutarnje revizije, već da se s manjim brojem jedinica koje će, sukladno različitim kriterijima grupiranja i ispunjenosti uvjeta, omogućiti pokrivenost unutarnjom revizijom više organizacijski i resorno srodnih institucija, a što za rezultat ima i značajan materijalni efekt u smislu negomilanja neracionalnog broja izvršitelja i troškova koji bi se tako proizveli. Ovakvom izmjenom omogućena je uspostava jedne jedinice unutarnje revizije koja će vršiti unutarnju reviziju u više organizacijski ili resorno srodnih institucija, sukladno principima definiranim Zakonom.

- b) Pripremu i implementaciju programa obuke i certificiranja unutarnjih revizora institucija Bosne i Hercegovine, nakon usuglašavanja programa obuke u Koordinacijskom odboru SJH;

U proteklom razdoblju izvršena je obuka osoblja koje radi na poslovima unutarnje revizije i financijskog upravljanja i kontrole u institucijama Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Federacije BiH, kroz Projekt PIFC i Projekt SPFM koji su financirani od strane EU. Različite razine obuka pružene su za različite polaznike iz različitih oblasti.

SHJ je donijela Program obuke i certificiranja unutarnjih revizora u institucijama BiH, koji je objavljen u "Službenom glasniku BiH", broj: 7/15. Sukladno ovom programu i svojoj zakonskoj obvezi SHJ je donijela i Odluku o načinu bodovanja, evidentiranja i izvješćivanja o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 92/15 i 56/17) i Napatuk o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 97/15). Navedenim podzakonskim aktima definiran je način stjecanja zvanja i certifikata ovlaštenog unutarnjeg revizora u institucijama BiH, kao i način priznavanja obuka unutarnjih revizora u institucijama BiH.

U tijeku 2016. i 2017. godine SHJ je organizirala, sukladno navedenom programu, obuke za unutarnje revizore u institucijama BiH u svrhu stjecanja Certifikata ovlaštenog unutarnjeg revizora. Obuke su se sastojale od teorijske obuke, polaganja pismenog ispita i praktične obuke koja se odvijala kroz provođenje unutarnje revizije u institucijama BiH pod stručnim nadzorom mentora. Do kraja 2017. godine SHJ je certificirala ukupno 30 unutarnjih revizora u institucijama BiH koji su do dana izdavanja Certifikata ispunili uvjete za stjecanje istog.

U izvještajnom razdoblju SHJ je organizirala obuku za unutarnje revizore u institucijama BiH o temama definiranim Programom obuke i certificiranja unutarnjih revizora u institucijama BiH. Koordinacijski odbor središnjih jedinica za harmonizaciju organizirao je, također, u izvještajnom razdoblju konferenciju kojoj su, pored unutarnjih revizora iz institucija Bosne i Hercegovine, nazočili i unutarnji revizori iz javnog sektora Republike Srpske i Federacije BiH.

Sukladno propisima iz oblasti kontinuirane profesionalne edukacije SHJ izdaje, na temelju dostavljenih zahtjeva, mišljenje o priznavanju obuka koje organiziraju međunarodne i domaće organizacije kao KPE kako je to definirano Programom obuke i certificiranja unutarnjih revizora u institucijama BiH i Odlukom o načinu bodovanja, evidentiranja i izvješćivanja o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora u institucijama BiH. U 2018. godini SHJ je zaprimila i obradila ukupno 93 zahtjeva jedinica unutarnje revizije za bodovanje obuka kao kontinuirane profesionalne edukacije, na koje su u predviđenom roku izdana mišljenja.

- c) Usvajanje i primjenu standarda za unutarnju reviziju u institucijama BiH i Kodeksa profesionalne etike za unutarnje revizore, nakon usuglašavanja u Koordinacijskom odboru SJH; Metodologiju rada unutarnje revizije u institucijama BiH SHJ je objavila u Priručniku za unutarnju reviziju sa standardima unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 82/11) i ista se temelji na okvirnim dokumentima odobrenim od KO SJH.
- U 2017. godini SHJ je pripremila, na temelju odluke KO SJH, i dostavila na objavu Odluku o usvajanju standarda unutarnje revizije u institucijama BiH kojom se regulira usvajanje, objavljivanje i primjena Međunarodnih standarda za profesionalnu praksu unutarnje revizije, a koji su stupili na snagu 01.01.2017. godine. Navedena Odluka objavljena je u "Službenom glasniku BiH", broj 93/17.
- Kodeks profesionalne etike za unutarnje revizore u institucijama BiH sastavni je dio metodologije unutarnje revizije i usuglašen je s Međunarodnim okvirom profesionalne prakse unutarnje revizije¹.
- d) Usvajanje i implementaciju radne metodologije unutarnje revizije, nakon usuglašavanja u Koordinacijskom odboru SJH;
- Pored Priručnika, nakon usuglašavanja okvirnih dokumenata na KO SJH, SHJ je za potrebe unutarnje revizije u institucijama BiH pripremila i objavila tekst Povelje unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 82/11 i 30/18) i Kodeks profesionalne etike za unutarnje revizore u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 82/11), kao dio radne metodologije za unutarnju reviziju u institucijama BiH. SHJ je, također, objavila i tekst Sporazuma o vršenju funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 73/12 i 32/18). Poveljom unutarnje revizije uređuje se opći pristup unutarnje revizije, svrha i cilj, neovisnost, uloga i djelokrug unutarnje revizije, odgovornost rukovoditelja jedinice za unutarnju reviziju/unutarnje revizora, kao i ovlaštenja pristupa dokumentaciji, kadrovima i fizičkoj imovini koja je relevantna za obavljanje revizija, te se definiše obim aktivnosti unutarnje revizije, izvješćivanje i postupci u slučaju identificiranja pokazatelja prijevare.
- Etički kodeks je dokument neophodan i prikladan za profesiju unutarnje revizije koja se temelji na povjerenju u objektivno uvjeravanje o adekvatnom upravljanju rizicima, sustavima kontrole i rukovođenju. Etički kodeks definiše principe i pravila ponašanja koja su unutarnji revizori obvezni poštovati i pridržavati ih se, što predstavlja temelj za profesionalno pružanje usluga unutarnje revizije.
- U cilju stvaranja uvjeta za provođenje Zakona i podzakonskih akata, SHJ je pripremila i objavila tekst Sporazuma o vršenju funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH kojim se reguliraju međusobna prava i obveze jedinice unutarnje revizije koje su navedenim propisima zadužene za vršenje funkcije unutarnje revizije u više institucija i institucije u kojoj ta jedinica pruža uslugu unutarnje revizije.
- e) Usvajanje i implementaciju Strategije razvoja unutarnje revizije u javnom sektoru nakon usuglašavanja u Koordinacijskom odboru SJH;

¹ *The Unutarnjational Professional Practices Framework* – izdan od Globalnog instituta unutarnjih revizora (*The IIA*)

Temeljni strateški dokument, koji je na sveobuhvatan način predstavio novi koncept upravljanja javnim financijama i aktivnosti za potrebe njegovog razvoja, bila je Strategija za provođenje javne unutarnje kontrole u institucijama Bosne i Hercegovine, koju je Vijeće ministara BiH usvojilo na 110. sjednici održanoj 30.12.2009. godine.

U tijeku 2016. godine SHJ pripremila je Strategiju razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za razdoblje 2016 - 2018. godina, koju je Vijeće ministara BiH usvojilo na 87. Sjednici, održanoj 29.12.2016. godine. Strategija je usuglašena s preporukama SIGMA²-e i Generalne direkcije za proračun Europske komisije i predstavlja drugi po redu strateški dokument u oblasti unutarnje revizije u institucijama BiH.

Strategija razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za razdoblje 2016 – 2018. godina sadrži analizu sadašnjeg stanja javnih unutarnjih financijskih kontrola, uključujući analizu zakonodavnog i institucionalnog okvira, s posebnim naglaskom na praktičnu implementaciju ovih sustava. Potpuna implementacija ove strategije trebala bi unaprijediti kvalitet upravljanja javnim sredstvima kroz usklađivanje sa standardima i praksom Europske unije, osiguravajući veću transparentnost i odgovornost, te smanjenje broja negativnih mišljenja vanjske revizije. Realizacija ciljeva i mjera predviđenih Strategijom izravno doprinosi ispunjavanju zahtjeva na putu daljnje integracije Bosne i Hercegovine u Europsku uniju.

- f) Davanje suglasnosti na pravilnike o sistematizaciji organizacija koje uspostavljaju jedinice unutarnje revizije u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju;

SHJ je, sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH, objavila Odluku o kriterijima za uspostavu jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 49/12 i 69/17) i Pravilnik o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 81/12 i 99/14) čime su stvoreni svi potrebni uvjeti za dostavljanje prijedloga pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u jedinicama unutarnje revizije na suglasnost SHJ za institucije koje uspostavljaju jedinice unutarnje revizije. Ova aktivnost proizašla je nakon objavljivanja navedenih dokumenata, a koji su rezultat analiza koje su rađene od strane SHJ i razmatranja materijala i prijedloga dostavljenih od stručnjaka Projekta PIFC za izradu optimalne strukture unutarnje revizije u institucijama BiH. Ovim dokumentima definirana je uspostava decentraliziranog modela unutarnje revizije u institucijama BiH, kao i obveze institucija za uspostavu jedinica unutarnje revizije.

SHJ, sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji, daje suglasnost na izmjene i dopune pravilnika o unutarnjoj organizaciji institucija koje su u obvezi uspostaviti jedinicu unutarnje revizije sukladno navedenim propisima. Suglasnost na izmjene pravilnika, zaključno s 31.12.2018. godine, dobilo je 17 od ukupno 18 institucija koje su to bile obvezne učiniti. SHJ je, sukladno svojoj zakonskoj obvezi, razmotrila sve pristigle zahtjeve, te na one koji nisu bili kompletni i usuglašeni s navedenim propisima, dala određene preporuke i sugestije prije konačne suglasnosti.

- g) Koordinaciju rada jedinica unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine i

uspostavljanje veza s državnim i međunarodnim institucijama na području unutarnje revizije; Trenutno su funkcionalno uspostavljene jedinice unutarnje revizije u svih 18 institucija, koliko prema važećim propisima ukupno treba biti uspostavljeno, od toga njih 15 uspostavljeno je sukladno propisima iz oblasti unutarnje revizije, dok je u 3 institucije unutarnja revizija uspostavljena prema pravilniku o unutarnjoj organizaciji koji nije usklađen s relevantnim propisima. SHJ, sukladno svojoj ulozi, osigurava ravnopravan pristup metodologiji i primjeni propisa iz oblasti unutarnje revizije svim jedinicama unutarnje revizije, te koordinira rad unutarnjih revizora na terenu i izvješćuje o njihovom radu kroz Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije. Podatci o radu jedinica unutarnje revizije i njihovim karakteristikama dani su detaljno u četvrtom dijelu ovog izvješća.

² *Support for Improvement in Governance and Management*, zajednička inicijativa OECD-a i EU.

- h) Davanje suglasnosti na izbor rukovoditelja Jedinice za unutarnju reviziju i na uspostavljanje Odbora za unutarnju reviziju;

SHJ je objavljivanjem Odluke o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 49/12 i 69/17) i Pravilnika o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 81/12 i 99/14) definirala kriterije za izdavanje ovakve vrste suglasnosti. SHJ je, sukladno važećim propisima kojima se uređuje oblast unutarnje revizije u institucijama BiH, a na temelju ispunjenosti propisanih uvjeta, u predviđenom roku dala svoje mišljenje o suglasnosti po pristiglim zahtjevima za imenovanje rukovoditelja jedinice unutarnje revizije. SHJ je, zaključno s 31.12.2018. godine, izdala ukupno 13 suglasnosti na izbor rukovoditelja jedinica unutarnje revizije.

Očekujemo da će u narednom razdoblju, nakon primjene odredaba Odluke o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH i Pravilnika o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH, kao i raspisivanja konkursa za rukovoditelje jedinica unutarnje revizije, biti dostavljeni zahtjevi po ovom osnovu i od ostalih institucija koje imaju obvezu uspostaviti unutarnju reviziju.

- i) Suradnju s Uredom za reviziju institucija Bosne i Hercegovine u cilju ostvarivanja efikasne i djelotvorne unutarnje i eksterne revizije;

Postoje uvjeti za operativnu suradnju između unutarnjih i vanjskih revizora kroz primjenu INTOSAI standarda³ i smjernica (INTOSAI GOV), a koje je Koordinacijski odbor vrhovnih revizijskih institucija objavio kroz Odluku o preuzimanju okvira međunarodnih standarda vrhovnih revizijskih institucija – ISSAI okvira u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 38/11), a čiju primjenu sugerira i SHJ unutarnjim revizorima kroz Priručnik za unutarnju reviziju u institucijama BiH. Kroz dostavljena godišnja izvješća jedinica unutarnje revizije SHJ je informirana da se uvažavaju dane sugestije kroz poštivanje metodologije, te da postoji operativna suradnja između osoblja unutarnje revizije i revizora Ureda za reviziju institucija BiH. Rukovoditelji SHJ i Ureda za reviziju institucija BiH održavaju radne sastanke s ciljem unaprjeđenja saradnje.

- j) Nadzor nad implementacijom svih primjenjivih regulativa za unutarnju reviziju od strane jedinica za unutarnju reviziju;

Nadzor nad primjenom regulativa za unutarnju reviziju SHJ osigurava kroz godišnja izvješća jedinica unutarnje revizije i unutarnjih revizora, a koji služe kao temelj za izradu Godišnjeg konsolidiranog izvješća unutarnje revizije. Nadzor se vrši i kroz održavanje sastanaka SHJ s rukovoditeljima JUR i unutarnjim revizorima, kao i kroz davanje suglasnosti i mišljenja SHJ u svezi sa zahtjevima unutarnje revizije, te kroz odobravanja dodatka Priručniku. Također, i unutarnja ocjena kvaliteta rada unutarnje revizije koju provodi rukovoditelj JuR, sukladno Međunarodnim standardima unutarnje revizije, doprinosi funkciji nadzora na razini jedinica unutarnje revizije.

U izvještajnom razdoblju Odsjek za razvoj unutarnje revizije SHJ održao je 13 formalnih sastanaka s rukovoditeljima jedinica unutarnje revizije i unutarnjim revizorima, kao i više neformalnih savjetodavnih sastanaka na kojima su razmatrani problemi i nedoumice koje u svom radu imaju unutarnji revizori, te mogućnosti i načini za poboljšanje kvaliteta usluga koje pruža unutarnja revizija, sukladno propisima u ovoj oblasti i utvrđenoj metodologiji rada.

- k) Rješavanje neslaganja u mišljenjima, po zahtjevu i potrebi, između rukovoditelja unutarnje revizije i rukovoditelja organizacije;

U dosadašnjoj fazi razvoja sustava unutarnje revizije nije bilo zahtjeva za rješavanjem sukoba između rukovoditelja jedinica unutarnje revizije i rukovoditelja organizacija.

³ Standardi Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI)

Pored naprijed navedenih aktivnosti, SHJ je sukladno Pravilniku o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH i Programu obuke i certificiranja unutarnjih revizora u institucijama BiH, a u suradnji s Federalnim ministarstvom financija i strukovnim udruženjima: Udruženjem internih revizora u BiH – Sarajevo, Udruženjem internih revizora iz Banjaluke i Akademsko-strukovnim udruženjem internih revizora u BiH, u svrhu izdavanja mišljenja vršila verifikaciju kroz procjenu i provjeru, sukladno definiranim kriterijima, za svaki od pristiglih zahtjeva za verifikaciju certifikata ovlaštenih unutarnjih revizora izdanih od navedenih udruženja i institucija. Zaključno s 31.12.2018. godine SHJ je izdala ukupno 289 mišljenja o prihvatljivosti certifikata ovlaštenih unutarnjih revizora u smislu kvalificiranosti za obavljanje poslova iz oblasti unutarnje revizije u institucijama BiH. Od ukupnog broja danih mišljenja (289), u izvještajnom razdoblju dano je 29 mišljenja. Podatak o broju verificiranih certifikata govori o postojanju dovoljnog broja kvalificiranih kandidata, kvalificirane konkurencije, za popunu radnih mjesta u jedinicama unutarnje revizije institucija BiH.

3. Osnova za pripremu Godišnjeg konsolidiranog izvješća unutarnje revizije u institucijama BiH

3.1. Zakonodavni okvir

Uspostava i razvoj suvremenog sustava upravljanja javnim rashodima u institucijama BiH predstavlja kompleksan skup aktivnosti koje su institucije BiH provele i provode, počevši od izrade zakonodavnog okvira, ustrojstvenog strukturiranja i pozicioniranja pojedinih segmenata strateškog planiranja, srednjoročnog i godišnjeg budžetiranja, programiranja, pa do instaliranja i operativnog korištenja niza aplikativnih rješenja koja pomažu ostvarenju postavljenih ciljeva i u konačnom, ostvarenju misije svake od institucija.

Unutarnja financijska kontrola u institucijama BiH obuhvata dio načela *acquis communautaire* koje je uspostavila Europska unija kao cjelovit sustav unutarnjih financijskih kontrola za dobro upravljanje prihodima, rashodima, sredstvima i obvezama u javnom sektoru, bez obzira na njihov izvor.

EU model PIFC-a razdvaja funkcije i odgovornosti za sustav financijskog upravljanja i kontrole (eng. *Financial Management and Control*), obuhvatajući *ex ante* (prethodnu), *ongoing* (tekuću) i *ex post* (naknadnu) kontrolu i neovisnu unutarnju reviziju.

Na temelju međunarodno prihvaćenih standarda i najbolje prakse EU, izraz „unutarnja financijska kontrola u javnom sektoru“ (PIFC – *Public Internal Financial Control*) podrazumijeva cjelokupni, objedinjeni sustav koji uspostavljaju vlade entiteta i Vijeće ministara Bosne i Hercegovine radi kontroliranja, revizije i izvješćivanja o korištenju proračunskih sredstava i sredstava EU. Cilj ovog sustava je da osigura usklađenost zakonodavstva i transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno upravljanje javnim sredstvima (državnim fondovima i fondovima Europske unije), kao i da osigura njihovu kontrolu.

Unutarnja financijska kontrola u javnom sektoru obuhvata sve mjere za kontrolu državnih prihoda, rashoda, imovine i obveza. Ona obuhvaća i sve sustave unutarnje kontrole i sve procedure u javnim institucijama, te pomaže u stvaranju sigurnosti da se javna sredstva namjenski troše i da se njima postiže vrijednost uloženog.

Unutarnja revizija, sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH, kao i sukladno definiciji iz usvojenih standarda unutarnje revizije, predstavlja neovisno, objektivno uvjeravanje i konzultantsku aktivnost kreiranu s ciljem da se doda vrijednost i unaprijedi poslovanje organizacije. Ona pomaže

organizaciji da ostvari svoje ciljeve osiguravajući sustavan, discipliniran pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja.

Zakon o unutarnjoj reviziji institucija BiH, u članku 25, propisuje obvezu Središnjoj harmonizacijskoj jedinici Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine (SHJ) da pripremi godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije. SHJ je ovlaštena da, na temelju godišnjih izvješća primljenih od rukovoditelja jedinica unutarnje revizije, pripremi Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije.

Nakon odobrenja ministra financija i trezora Bosne i Hercegovine izvješće se, radi upoznavanja s problematikom unutarnje revizije, dostavlja Vijeću ministara Bosne i Hercegovine.

Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije daje sažete informacije o broju obavljenih unutarnjih revizija, danim preporukama, te o statusu provedbe preporuka sadržanih u izvješćima o unutarnjoj reviziji, a na temelju izvješća koje su jedinice za unutarnju reviziju dostavile SHJ.

Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije u institucijama BiH sačinjeno je u formatu koji je pripremila SHJ.

SHJ je za potrebe unutarnje revizije u institucijama BiH sačinila i objavila metodološke dokumente koji su neophodni za kvalitetan rad i razvoj funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH. Ovi dokumenti uvažavaju okvirne dokumente usvojene na Koordinacijskom odboru središnjih jedinica za harmonizaciju (KO SJH).

3.2. Metodologija rada unutarnje revizije u institucijama BiH

Metodologiju za funkcioniranje unutarnje revizije u institucijama BiH čine:

- Etički kodeks / Kodeks profesionalne etike unutarnjih revizora (*"Službeni glasnik BiH", broj 82/11*) sadrži načela i pravila kojih su se dužni pridržavati unutarnji revizori kako bi u obavljanju svojih zadataka bili neovisni, objektivni i poštenu. Pored toga, unutarnji revizori moraju se neprekidno usavršavati s ciljem unaprjeđenja kvaliteta rada.
- Povelja unutarnje revizije (*"Službeni glasnik BiH", broj 30/18*) uređuje opći pristup unutarnje revizije, svrhu i cilj, neovisnost, ulogu i djelokrug unutarnje revizije, odgovornost rukovoditelja jedinice za unutarnju reviziju/unutarnjeg revizora, kao i ovlaštenja pristupa dokumentaciji, kadrovima i fizičkoj imovini koja je relevantna za obavljanje revizije, te definira obim aktivnosti unutarnje revizije, izvješćivanje i postupke u slučaju identificiranja pokazatelja prevare.
- Priručnik za unutarnju reviziju (*"Službeni glasnik BiH", broj 82/11*) definira metodologiju rada i obavljanja unutarnje revizije u institucijama/proračunskim korisnicima koji se financiraju iz proračunskih sredstava institucija BiH, a sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH. Priručnik pomaže u usvajanju stručne terminologije, razumijevanju i prihvatanju revizijskih tehnika koje će u svom radu primjenjivati unutarnji revizori u institucijama BiH. Priručnik je prilagođen praksi javnog sektora. Priručnik je urađen sukladno Međunarodnim standardima unutarnje revizije i sukladno stečenim iskustvima u okviru Projekta PIFC.
- Standarde unutarnje revizije u institucijama BiH SHJ je objavila Odlukom o usvajanju standarda unutarnje revizije u institucijama BiH (*"Službeni glasnik BiH", broj 93/17*). Ovom odlukom je definirano, sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH, da se provođenje unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine provodi sukladno Međunarodnim standardima za profesionalnu praksu unutarnje revizije objavljenim od strane *The Institute of Internal Auditors*, a

čiju primjenu je odobrio Koordinacijski odbor SJH, svojom Odlukom broj: KO-12/17 od 06.12.2017. godine. Standardi predstavljaju skup na principima utemeljenih zahtjeva za profesionalno provođenje unutarnje revizije i procjenu efektivnosti učinka unutarnje revizije, kojih su obavezni pridržavati se unutarnji revizori u institucijama BiH, kako je to definirano Zakonom o unutarnjoj reviziji.

Pored objavljenih Standarda unutarnje revizije, unutarnji revizori u svom radu koriste i druge propise (pravilnike, procedure, smjernice i sl.), ali i druge standarde i smjernice koji su primjenjivi za rad unutarnjih revizora, kao što su INTOSAI standardi (ISSAI) i smjernice (INTOSAI GOV), a koje je Koordinacijski odbor vrhovnih revizorskih institucija objavio kroz Odluku o preuzimanju okvira međunarodnih standarda vrhovnih revizijskih institucija – ISSAI okvira u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 38/11).

Pored ovih dokumenata, objavljeni su i sljedeći dokumenti značajni za vršenje funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH:

- Zakon o unutarnjoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine i Zakon o izmjenama Zakona o unutarnjoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine, objavljeni u "Službenom glasniku BiH", br. 27/08 i 32/12,
- Odluka o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, objavljena u "Službenom glasniku BiH", br. 49/12 i 69/17,
- Pravilnik o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama Bosne i Hercegovine, objavljen u "Službenom glasniku BiH", br. 81/12 i 99/14,
- Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, objavljen u "Službenom glasniku BiH", br. 73/12 i 32/18,
- Program obuke i certificiranja unutarnjih revizora u institucijama BiH, objavljen u "Službenom glasniku BiH", br. 7/15 i 89/18,
- Odluka o načinu bodovanja, evidentiranja i izvješćivanja o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora u institucijama BiH, objavljena u "Službenom glasniku BiH", br. 92/15 i 56/17 i
- Uputstvo o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora u institucijama BiH, objavljeno u "Službenom glasniku BiH", broj 97/15.

Zakonom o unutarnjoj reviziji institucija BiH, Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH i Pravilnikom o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH, definirane su institucije koje trebaju uspostaviti jedinice unutarnje revizije, kao i način i rokovi za uspostavljanje funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH. Ovom odlukom predviđeno je uspostavljanje ukupno 18 jedinica unutarnje revizije koje bi vršile funkciju unutarnje revizije u ukupno 78 institucija BiH.

Zaključno s 31.12.2018. godine, ukupno 17 institucija, od predviđenih 18, ispunile su svoju obvezu dostavivši SHJ na suglasnost prijedlog pravilnika o unutarnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju. U narednom razdoblju očekuje se da i Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi Bosne i Hercegovine – BHANSA uskladi svoj pravilnik i kadrovski popuni jedinicu unutarnje revizije kako bi unutarnja revizija koja je uspostavljena u ovoj agenciji bila u potpunosti usuglašena s propisima koji reguliraju ovu oblast.

Podsjećamo da je uvođenje sustava unutarnje revizije obveza Bosne i Hercegovine koja je utvrđena Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne, i Bosne i Hercegovine, s druge strane ("Službeni glasnik BiH", broj 10/08).

Vijeće ministara BiH je, na svojoj 142. sjednici, koja je održana 15.05.2018. godine, prilikom upoznavanja s Godišnjim konsolidiranim izvješćem unutarnje revizije donijelo zaključke kojima je zadužilo institucije u okviru kojih je propisana obveza uspostavljanja jedinica unutarnje revizije da, s Ministarstvom financija i trezora BiH, osiguraju sredstva i provedu procedure zapošljavanja unutarnjih revizora kako bi se poštovali planovi za uspostavljanje i funkcioniranje unutarnje revizije u institucijama BiH, dok su rukovoditelji jedinica unutarnje revizije zaduženi da dosljedno primjenjuju propisanu metodologiju rada. Rukovoditelji jedinica unutarnje revizije i rukovoditelji institucija BiH zaduženi su i da dosljedno primjenjuju propisane procedure u svezi s načinom postupanja i provođenja Povelje unutarnje revizije i Sporazuma o vršenju funkcije unutarnje revizije, te da prate primjenu preporuka danih u ranijim izvješćima unutarnje revizije radi utvrđivanja da li su poduzete konkretne aktivnosti i postignuti željeni rezultati. SHJ je zadužena da nastavi razvijati sustav unutarnje revizije u institucijama BiH i da nastavi pružati potporu institucijama koje uspostavljaju jedinice unutarnje revizije kako bi se uspostavila operativna i funkcionalna struktura unutarnje revizije u institucijama BiH. Zaključci Vijeća ministara BiH i njihova provedba obrađeni su u posebnom dijelu ovog izvješća (dio 6).

4. Konsolidirano izvješće o unutarnjoj reviziji po godišnjim izvješćima JUR za 2018. godinu

SHJ je na osnovu godišnjih izvješća jedinica unutarnje revizije pripremila Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije. Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije daje informacije o aktivnostima SHJ, zakonodavnom okviru unutarnje revizije u institucijama BiH, jedinicama unutarnje revizije u institucijama BiH s pregledom institucija iz njihove nadležnosti, izvješćima unutarnje revizije, o planovima jedinica unutarnje revizije, revidiranim oblastima, danim preporukama unutarnje revizije, stupnju realizacije preporuka, te poštivanju standarda i metodologije rada od strane jedinica unutarnje revizije. U Izvješću je dan i pregled uspostavljanja i razvoja sustava unutarnje revizije, kao i informacije o Strategiji razvoja sustava unutarnjih finansijskih kontrola u institucijama BiH za razdoblje 2016-2018, te poduzetim aktivnostima na provedbi zaključaka Vijeća ministara BiH od strane jedinica unutarnje revizije i institucija BiH.

Unutarnja revizija predstavlja neovisno, objektivno uvjeravanje i konsultantsku aktivnost kreiranu s ciljem da se doda vrijednost i unaprijedi poslovanje organizacije. Ona pomaže organizaciji da ostvari svoje ciljeve osiguravajući sustavan, discipliniran pristup ocjeni i poboljšanju efikasnosti upravljanja rizicima, kontrolama i procesima upravljanja.

4.1. Jedinice unutarnje revizije institucija BiH – pregled uspostavljanja

Unutarnja revizija u institucijama BiH je, zaključno s 31.12.2018. godine, funkcionalno i kadrovski uspostavljena ili u postupku uspostavljanja, sukladno važećim propisima, u svih 18 institucija BiH koje su predviđene da uspostave unutarnju reviziju.

U narednom tabličnom pregledu ove institucije su svrstane u tri grupe, u ovisnosti od razine funkcionalne i kadrovske uspostavljenosti unutarnje revizije na način kako je to definirano Zakonom o unutarnjoj reviziji u institucijama BiH, Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH i Pravilnikom o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH.

Tablica 1.

I) Institucije u kojima je JUR funkcionalno i kadrovski u potpunosti uspostavljena sukladno propisima iz oblasti unutarnje revizije	
1.	Parlamentarna skupština BiH
2.	Ministarstvo financija i trezora BiH
3.	Ministarstvo obrane BiH
4.	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH
5.	Granična policija BiH
6.	Državna agencija za istrage i zaštitu
7.	Obavještajno-sigurnosna agencija BiH
8.	Uprava za neizravno oporezivanje BiH
II) Institucije u kojima je JUR uspostavljena sukladno propisima iz oblasti UR, ali nije kadrovski u potpunosti popunjena	
9.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH <i>Objasnenje:</i> Nije kadrovski popunjena JUR sukladno predviđenom broju izvršitelja (popunjena 1 od predviđene 2 pozicije)
10.	Ministarstvo pravde BiH <i>Objasnenje:</i> Nije kadrovski popunjena JUR sukladno predviđenom broju izvršitelja (popunjene 2 od predviđene 3 pozicije)
11.	Ministarstvo civilnih poslova BiH <i>Objasnenje:</i> Nije kadrovski popunjena JUR sukladno predviđenom broju izvršitelja (popunjene 2 od predviđene 3 pozicije)
12.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH <i>Objasnenje:</i> Nije kadrovski popunjena JUR sukladno predviđenom broju izvršitelja (popunjene 2 od predviđene 3 pozicije)
13.	Ministarstvo vanjskih poslova BiH <i>Objasnenje:</i> Nije kadrovski popunjena JUR sukladno broju izvršitelja predviđenom novim Pravilnikom o un. org. koji je usklađen s propisima iz oblasti UR ⁴ . U tijeku je konkursna procedura popunjavanja pozicije rukovoditelja JUR ⁵ .
14.	Služba za zajedničke poslove institucija BiH <i>Objasnenje:</i> Nije kadrovski popunjena JUR sukladno predviđenom broju izvršitelja (popunjena pozicija unutarnjeg revizora, ali nije rukovoditelja JUR)
15.	Agencija za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH – IDDEEA <i>Objasnenje:</i> Nije kadrovski popunjena JUR sukladno predviđenom broju izvršitelja (Popunjena pozicija unutarnjeg revizora. U tijeku je procedura popunjavanja pozicije rukovoditelja JUR) ⁶ .
III) Institucije u kojima unutarnja revizija nije uspostavljena sukladno relevantnim propisima	

⁴ Unutarnja revizija MVP BiH u ranijem razdoblju bila je uspostavljena prema Pravilniku o un. org. koji nije bio usklađen s propisima iz oblasti UR. Vijeće ministara BiH usvojilo je, na 156. sjednici održanoj 05.11.2018. g, novi Pravilnik MVP BiH koji je usklađen s propisima iz oblasti UR i koji je u primjeni u MVP od 08.11.2018. godine.

⁵ U siječnju 2019. godine odlukom ministra vanjskih poslova BiH imenovan je v.d. rukovodilac JUR do popune ovog radnog mjesta.

⁶ Novi Pravilnik o un. org. IDDEEA-e, koji je usklađen s propisima iz oblasti UR, usvojen od strane VM BiH, na 154. sjednici održanoj 11.09.2018. Sukladno novom Pravilniku uspostavljena je u listopadu 2018. godine Jedinica unutarnje revizije IDDEEA-e u kojoj su predviđena dva izvršitelja, rukovoditelj JUR i unutarnji revizor.

16.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH	<u>Obrazloženje:</u> Popunjena pozicija unutarnjeg revizora prema važećem Pravilniku o un. org, koji nije usklađen s propisima iz oblasti UR. U tijeku su izmjene Pravilnika ⁷ .
17.	Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi – BHANSA	<u>Obrazloženje:</u> Popunjena pozicija unutarnjeg revizora prema važećem Pravilniku o un. org, koji nije usklađen s propisima iz oblasti UR. U tijeku su izmjene Pravilnika ⁸ .
18.	Ministarstvo sigurnosti BiH	<u>Obrazloženje:</u> Popunjena pozicija unutarnjeg revizora ⁹ prema važećem Pravilniku o un. org, koji nije usklađen s propisima iz oblasti UR. U tijeku su izmjene Pravilnika.

Iz prethodne tablice vidimo da je, zaključno s 31.12.2018. godine, unutarnja revizija u potpunosti uspostavljena, sukladno važećim propisima, u osam institucija i to: Parlamentarnoj skupštini BiH, Ministarstvu financija i trezora BiH, Ministarstvu obrane BiH, Ministarstvu komunikacija i prometa BiH, Graničnoj policiji BiH, Državnoj agenciji za istrage i zaštitu, Obavještajno-sigurnosnoj agenciji BiH i Upravi za neizravno oporezivanje BiH.

Sedam institucija uspostavilo je jedinicu unutarnje revizije sukladno važećim propisima, ali nisu kadrovski u potpunosti popunile jedinice osobljem unutarnje revizije, a to su: Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglica BiH, Ministarstvo pravde BiH, Ministarstvo civilnih poslova BiH, Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Ministarstvo vanjskih poslova BiH, Služba za zajedničke poslove institucija BiH i Agencija za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka. U izvještajnom razdoblju dvije su institucije okončale proceduru izmjene pravilnika: Ministarstvo vanjskih poslova BiH i Agencija za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka, te se očekuje da će u narednom razdoblju okončati i aktivnosti na kadrovskom popunjavanju jedinice unutarnje revizije sukladno relevantnim propisima i novom pravilniku usvojenom od strane Vijeća ministara BiH.

Napominjemo da je Služba za zajedničke poslove institucija BiH jedina od institucija koje su u prethodnom razdoblju uspostavile jedinicu unutarnje revizije sukladno važećim propisima, a koja nema rukovoditelja jedinice unutarnje revizije, što onemogućava dosljedno poštivanje Zakona o unutarnjoj reviziji i Standarda unutarnje revizije u tijeku vršenja funkcije unutarnje revizije u ovoj jedinici.

Iz prethodne tablice uočava se, također, da su tri institucije uspostavile unutarnju reviziju na temelju važećeg pravilnika o unutarnjoj organizaciji koji nije usklađen s propisima iz oblasti unutarnje revizije: Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH, Ministarstvo sigurnosti BiH i Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi – BHANSA. Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH je u fazi pribavljanja potrebnih mišljenja za izmjenu pravilnika o unutarnjoj organizaciji, a Ministarstvo sigurnosti BiH u fazi usvajanja pravilnika koji je u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju usklađen s relevantnim propisima. SHJ je izvješćena od strane Agencije za pružanje usluga u zračnoj plovidbi – BHANSA da su u postupku izrade Pravilnika o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u kojem je prepoznata neovisnost i funkcionalnost unutarnje revizije.

SHJ vodi registar jedinica unutarnje revizije i registar rukovoditelja jedinica unutarnje revizije i unutarnjih revizora. Na temelju podataka evidentiranih u navedenim registrima, na poslovima unutarnje revizije u 18 jedinica unutarnje revizije institucija BiH, koliko ih je uspostavljeno na dan 31.12.2018. godine, zaposleno je ukupno 35 unutarnjih revizora.

U izvještajnom razdoblju broj jedinica unutarnje revizije povećan je za jedan, s 17 jedinica, koliko ih je bilo evidentirano zaključno s 31.12.2017. godine, na 18 jedinica unutarnje revizije zaključno s 31.12.2018. godine. Ovdje je potrebno naglasiti da je u ovom izvještajnom razdoblju, s uspostavljanjem JUR u Ministarstvu sigurnosti BiH, konačno uspostavljen predviđeni broj jedinica unutarnje revizije u

⁷ U siječnju 2019. godine pribavljeno mišljenje MFT BiH na Prijedlog pravilnika o un.org. DKPT BiH.

⁸ BHANSA je izvijestila SHJ, akt od 20.02.2019, da je u postupku izrade novog Pravilnika.

⁹ U studenom 2018. godine popunjena pozicija unutarnjeg revizora u Ministarstvu sigurnosti BiH, sukladno Pravilniku un. org. MS BiH koji nije usklađen s propisima iz oblasti unutarnje revizije.

institucijama BiH. Međutim, potrebno je naglasiti i da, od predviđenog broja jedinica unutarnje revizije (18), njih svega osam je u potpunosti uspostavljeno i kadrovski popunjeno sukladno relevantnim propisima, što je 44% od ukupnog broja uspostavljenih jedinica.

Sukladno povećanju broja jedinica unutarnje revizije za jedan, došlo je i do manjeg povećanja broja unutarnjih revizora. Prema podacima iz registara koje vodi SHJ, broj unutarnjih revizora je s 33, u 17 jedinica unutarnje revizije, koliko ih je bilo u prethodnom izvještajnom razdoblju, povećan na 35 unutarnjih revizora u 18 jedinica unutarnje revizije, koliko ih je u institucijama BiH bilo zaposleno na dan 31.12.2018. godine.

4.2. Nadležnost jedinica za unutarnju reviziju

Nadležnost svake od 18 jedinica unutarnje revizije institucija BiH definirana je Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH.

Od 18 uspostavljenih jedinica unutarnje revizije institucija BiH, a koje su navedene u Tablici 1, deset jedinica unutarnje revizije vrši funkciju unutarnje revizije samo u jednoj, matičnoj instituciji. To su jedinice unutarnje revizije u: Ministarstvu obrane BiH, Ministarstvu vanjskih poslova BiH, Upravi za neizravno oporezivanje BiH, Graničnoj policiji BiH, Državnoj agenciji za istrage i zaštitu, Obavještajno-sigurnosnoj agenciji BiH, Agenciji za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH, Direkciji za koordinaciju policijskih tijela BiH, Službi za zajedničke poslove institucija BiH i Agenciji za pružanje usluga u zračnoj plovidbi BiH.

Preostalih osam jedinica unutarnje revizije, sukladno usvojenom decentraliziranom modelu uspostavljanja i organiziranja sustava unutarnje revizije u institucijama BiH, funkciju unutarnje revizije vrše za više institucija sukladno Odluci o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH.

Sukladno tomu, *Jedinica unutarnje revizije Parlamentarne skupštine BiH* nadležna je za vršenje funkcije unutarnje revizije u Parlamentarnoj skupštini BiH, Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, Agenciji za zaštitu osobnih podataka u BiH, Uredu za razmatranje žalbi po javnim nabavama, Središnjoj izbornoj komisiji BiH, Instituciji ombudsmana za ljudska prava BiH i Službenom listu BiH.

Jedinica unutarnje revizije Parlamentarne skupštine BiH potpisala je Povelju unutarnje revizije i Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije sa svim institucijama za koje je nadležna da vrši funkciju unutarnje revizije.

U izvještajnom razdoblju ova jedinica je, sukladno usvojenim planovima, vršila reviziju u Parlamentarnoj skupštini BiH, Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije, Agenciji za zaštitu osobnih podataka u BiH, Uredu za razmatranje žalbi po javnim nabavama, Središnjoj izbornoj komisiji BiH i Instituciji ombudsmana za ljudska prava. Podatci o obavljenim revizijama prikazani su u tablicama br. 2, 3 i 4.

Središnja jedinica za unutarnju reviziju Ministarstva financija i trezora BiH vrši funkciju unutarnje revizije u: Ministarstvu financija i trezora BiH, Predsjedništvu BiH, Agenciji za državnu službu BiH, Agenciji za javne nabave BiH, Agenciji za osiguranje u BiH, Agenciji za statistiku BiH, Arhivu BiH, Generalnom tajništvu Vijeća ministara BiH, Direkciji za europske integracije, Direkciji za ekonomsko planiranje BiH, Uredu koordinatora za reformu javne uprave, Memorijalnom centru Srebrenica – Potočari, Odboru državne službe za žalbe, Uredu za zakonodavstvo i Središnjoj harmonizacijskoj jedinici MFIT BiH.

Do sada su sve od navedenih institucija, osim Predsjedništva BiH, potpisale Povelju unutarnje revizije i Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije sa Središnjom jedinicom za unutarnju reviziju MFT BiH.

U izvještajnom razdoblju ova jedinica unutarnje revizije vršila je, sukladno usvojenim strateškim i godišnjim planovima rada, unutarnju reviziju u Ministarstvu financija i trezora BiH, Arhivu BiH, Agenciji

za statistiku BiH, Agenciji za javne nabave BiH i Agenciji za osiguranje u BiH. Detalji o obavljenim unutarnjim revizijama prikazani su u tabličnim pregledima (tablice br. 2, 3. i 4).

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva komunikacija i prometa BiH nadležna je za vršenje funkcije unutarnje revizije u: Ministarstvu komunikacija i prometa BiH, Agenciji za poštanski promet BiH, Direkciji za civilno zrakoplovstvo BiH, Regulatornoj agenciji za komunikacije i Regulatornom odboru željeznica BiH.

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva komunikacija i prometa BiH potpisala je Povelju unutarnje revizije i Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije sa svim institucijama iz svoje nadležnosti.

U izvještajnom razdoblju ova jedinica obavljala je unutarnju reviziju u sljedećim institucijama iz svoje nadležnosti: Ministarstvu komunikacija i prometa BiH, Agenciji za poštanski promet BiH, Direkciji za civilno zrakoplovstvo BiH i Regulatornoj agenciji za komunikacije BiH.

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH nadležna je za vršenje funkcije unutarnje revizije u: Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH, Institutu za nestale osobe BiH i Fondu za povratak BiH.

Jedinica unutarnje revizije pri Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH potpisala je Povelju unutarnje revizije i Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije sa svim institucijama iz svoje nadležnosti.

U izvještajnom razdoblju ova jedinica obavljala je unutarnju reviziju, sukladno usvojenim strateškim i godišnjim planovima rada, u Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH, Institutu za nestale osobe BiH i Fondu za povratak BiH, što je detaljno prikazano u tablicama br. 2, 3 i 4.

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva pravde BiH nadležna je za vršenje funkcije unutarnje revizije u: Ministarstvu pravde BiH, Pravobraniteljstvu BiH, Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću BiH, Sudu BiH, Tužiteljstvu BiH, Ustavnom sudu BiH, Jedinici za implementaciju projekta izgradnje Zavoda za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH i Zavodu za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH¹⁰.

Ova jedinica unutarnje revizije potpisala je Povelju unutarnje revizije u matičnoj instituciji, Ministarstvu pravde BiH, te Povelju unutarnje revizije i Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije s Pravobraniteljstvom BiH, Visokim sudbenim i tužiteljskim vijećem BiH i Jedinicom za implementaciju projekta izgradnje Zavoda za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH¹¹.

Ustavni sud, Sud BiH i Tužiteljstvo BiH nisu prihvatili zahtjev za potpisivanje Sporazuma i Povelje unutarnje revizije s ovom jedinicom unutarnje revizije.

U izvještajnom razdoblju ova jedinica obavljala je unutarnju reviziju, sukladno usvojenim strateškim i godišnjim planovima, u Ministarstvu pravde BiH, Pravobraniteljstvu BiH, Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću BiH i Jedinici za implementaciju projekta izgradnje Zavoda za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH, što je detaljno prikazano u tabličnim pregledima (tabele br. 2, 3. i 4).

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva civilnih poslova BiH nadležna je za vršenje funkcije unutarnje revizije u: Ministarstvu civilnih poslova BiH, Agenciji za antidoping kontrolu BiH, Agenciji za lijekove i medicinska sredstva BiH, Agenciji za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje u BiH, Agenciji za rad i zapošljavanje u BiH, Agenciji za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta u BiH, Državnoj regulatornoj agenciji za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH, Povjerenstvu za očuvanje nacionalnih spomenika BiH, Centru za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja u BiH i Centru za uklanjanje mina u BiH - *BHMAC*.

¹⁰ U narednom razdoblju očekuje se da će biti okončane aktivnosti na uspostavi Zavoda za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH za koji će uslugu unutarnje revizije vršiti JUR MP.

¹¹ Sa Zavodom za izvršenje krivičnih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH bit će potpisani Sporazum i Povelja UR kada se steknu uslovi.

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva civilnih poslova BiH potpisala je Povelju unutarnje revizije i Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije sa svim institucijama za koje je nadležna pružati usluge unutarnje revizije.

U izvještajnom razdoblju ova jedinica unutarnje revizije vršila je, sukladno usvojenim strateškim i godišnjim planovima rada, unutarnju reviziju u tri institucije: Povjerenstvu za očuvanje nacionalnih spomenika, Agenciji za antidoping kontrolu BiH i Centru za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja u BiH¹². Detalji o izvršenim revizijama prikazani su u tablicama br. 2, 3 i 4.

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH nadležna je za vršenje funkcije unutarnje revizije u: Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Agenciji za sigurnost hrane BiH, Agenciji za nadzor nad tržištem BiH, Agenciji za promociju stranih investicija u BiH, Institutu za akreditiranje BiH, Institutu za intelektualno vlasništvo BiH, Institutu za metrologiju BiH, Institutu za standardizaciju BiH, Instituciji ombudsmana za zaštitu potrošača BiH, Uredu za veterinarstvo BiH, Uredu za harmonizaciju i koordinaciju sustava plaćanja u poljoprivredi i ruralnom razvoju, Komisiji za koncesije BiH, Konkurencijskom vijeću BiH, Upravi BiH za zaštitu zdravlja bilja, Vijeću za državnu pomoć BiH i Državnoj regulatornoj komisiji za električnu energiju.

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH potpisala je Povelju unutarnje revizije i Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije sa svim institucijama za koje je nadležna pružati usluge unutarnje revizije.

U izvještajnom razdoblju ova jedinica vršila je reviziju, sukladno usvojenim strateškim i godišnjim planovima jedinice, u Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Agenciji za promociju stranih investicija BiH, Konkurencijskom vijeću BiH i Uredu za harmonizaciju i koordinaciju sutava plaćanja u poljoprivredi i ruralnom razvoju BiH, što je detaljno prikazano u tablicama br. 2, 3 i 4.

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva sigurnosti BiH nadležna je za vršenje funkcije unutarnje revizije u: Ministarstvu sigurnosti BiH, Agenciji za policijsku potporu BiH, Agenciji za forenzička ispitivanja i vještačenja, Agenciji za školovanje i stručno osposobljavanje kadrova i Službi za poslove sa strancima BiH.

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva sigurnosti BiH uspostavljena je u studenom 2018. godine i u tijeku izvještajnog razdoblja potpisala je Povelju unutarnje revizije u Ministarstvu sigurnosti BiH, dok je s ostalim institucijama iz nadležnosti ove jedinice u postupku zaključivanje Sporazuma i Povelje.

Svaka od 18 jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH imala je obvezu, sukladno čl. 15. i 19. Zakona o unutarnjoj reviziji institucija BiH, dostaviti godišnji izvješće koje je osnova za izradu Godišnjeg konsolidiranog izvješća unutarnje revizije u institucijama BiH.

Na osnovu podataka dostavljenih u godišnjim izvješćima jedinica unutarnje revizije, 17¹³ jedinica unutarnje revizije je u izvještajnom razdoblju vršilo unutarnju reviziju u 39 institucija BiH. Detalji o izvršenim revizijama u ovih 39 institucija dani su u tablicama br. 2, 3 i 4.

4.3. Izvješća jedinica unutarnje revizije institucija BiH

Jedinice unutarnje revizije su, sukladno zakonskim obvezama, sačinile strateške (trogodišnje) planove i na temelju njih, sukladno procjeni rizika, i odgovarajuće godišnje planove jedinica unutarnje revizije¹⁴. Također, za izvještajno su razdoblje sve jedinice unutarnje revizije, izuzimajući JUR MFT BiH¹⁵, koje

¹² U Centru za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja je u 2018. godini započeta revizija, a ista je okončana u veljači 2019. godine.

¹³ Nije uključena JUR MS BiH koja je uspostavljena u studenom 2018. godine

¹⁴ Izuzimajući JUR MS BiH koja je uspostavljena u studenom 2018. godine.

¹⁵ U GI JUR MFT BiH navedeno je obrazloženje da, zbog planiranog provođenja redovitih revizija u samo jednoj instituciji, nisu smatrali potrebnim sačiniti konsolidirane planove.

vrše funkciju unutarnje revizije u više institucija, sačinile i konsolidirane strateške i godišnje planove rada jedinica koji omogućuju adekvatno planiranje revizijskih angažmana, kao i praćenje provedbe planiranih aktivnosti u institucijama iz nadležnosti ovih jedinica.
Jedinice unutarnje revizije su pripremile i donijele odgovarajuće povelje unutarnje revizije.

U svojim godišnjim izvješćima jedinice unutarnje revizije navele su da su se unutarnji revizori u svom radu pridržavali odredaba Etičkog kodeksa unutarnjih revizora, Povelje unutarnje revizije, Priručnika za unutarnju reviziju i Standarda unutarnje revizije u institucijama BiH, kao i drugih propisa koji uređuju oblast unutarnje revizije u institucijama BiH. Također, u svojim godišnjim izvješćima jedinice unutarnje revizije navele su i da su izvješća unutarnje revizije rađena sukladno metodologiji definiranoj u Priručniku za unutarnju reviziju i drugim propisima objavljenim i odobrenim od strane SHJ.

U narednoj tablici dan je pregled jedinica unutarnje revizije i institucija u kojima je u izvještajnom razdoblju vršena unutarnja revizija, s podacima o potpisanim poveljama unutarnje revizije¹⁶ i planovima unutarnje revizije, kao i planiranim i realiziranim unutarnjim revizijama po vrstama.

Tablica 2.

R. br.	JUR / institucije koje su bile predmet revidiranja u izvještajnom razdoblju	Potpisana Povelja UR	Donesen Strateški plan UR	Donesen Godišnji plan UR (GP UR)	Planiran broj redovitih ¹⁷ i naknadnih ¹⁸ revizija u GP UR	Realiziran broj redovitih i naknadnih revizija iz GP	Realiziran broj redovitih UR	Realiziran broj naknadnih UR	Realiziran broj <i>ad hoc</i> ¹⁹ UR	% izvršena redovitih i naknadnih revizija iz GP UR (Kolona (7) / (6))
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1.	JUR Parlamentarne skupštine BiH	Podatci navedeni 1.1-1.6.			8	8+1²⁰	6	3	1	100%
1.1.	Parlamentarna skupština BiH	DA	DA	DA	2 ²¹	3 ²²	2	1	1	100%
1.2.	Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
1.3.	Agencija za zaštitu osobnih podataka BiH	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%

¹⁶ Podatci o svim institucijama koje su potpisale povelju UR, kao i institucija koje nisu potpisale povelju, navedeni su u tački 4.2. ovog izvješća, dok su u Tablici 2. navedeni podatci samo za institucije u kojima je vršena revizija u 2018. godini.

¹⁷ Pod redovitim revizijama podrazumijeva se pružanje usluga unutarnje revizije s izražavanjem neovisnog uvjerenja, što uključuje objektivan pregled i ocjenu dokaza radi osiguravanja mišljenja o predmetu revizije, a koje su planirane strateškim i godišnjim planovima unutarnje revizije odobrenim od strane rukovoditelja institucije.

¹⁸ Naknadne revizije se provode, sukladno relevantnim propisima i odobrenim planovima UR, u određenom razdoblju nakon izvršene redovite revizije u svrhu utvrđivanja da li su realizirane preporuke dane u izvješćima UR.

¹⁹ Revizije pokrenute na zahtjev rukovoditelja institucija.

²⁰ Izvršena je i 1 redovita revizija u PS BiH prenesena iz 2017. godine.

²¹ Pored 1 redovite i 1 naknadne revizije, Godišnjim planom predviđena je i 1 *ad hoc* revizija i ista je i realizirana.

²² Izvršena je 1 redovita revizija čija realizacija je planirana za 2017, a okončana je u 2018.

Tablica 2.

R. br.	JUR / Institucije koje su bile predmet reviziranja u izvještajnom razdoblju	Potpisana Povelja UR	Donesen Strateški plan UR	Donesen Godišnji plan UR (GP UR)	Planiran broj redovitih ¹⁷ i naknadnih ¹⁸ revizija u GP UR	Realiziran broj redovitih i naknadnih revizija iz GP	Realiziran broj redovitih UR	Realiziran broj naknadnih UR	Realiziran broj ad hoc ¹⁹ UR	% izvršena redovitih i naknadnih revizija iz GP UR (Kolona (7) / (6))
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1.4.	Ured za razmatranje žalbi po javnim nabavama u BiH	DA	DA	DA	2	2	1	1	-	100%
1.5.	Središnje izborno povjerenstvo BiH	DA ²³	DA	DA	1	1	-	1	-	100%
1.6.	Institucija ombudsmana za ljudska prava	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
2.	Središnja jedinica za unutarnju reviziju MFT BiH-(SJUR)	Podatci navedeni 2.1-2.5.			3	3+4²⁴	7	-	-	100%
2.1.	Ministarstvo financija i trezora BiH	DA	DA	DA	3	3	3	-	-	100%
2.2.	Arhiv BiH	DA	DA	DA	-	¹²⁵	1	-	-	-
2.3.	Agencija za statistiku BiH	DA	DA	DA	-	¹²⁶	1	-	-	-
2.4.	Agencija za javne nabavee BiH	DA	DA	DA	-	¹²⁷	1	-	-	-
2.5.	Agencija za osiguranje u BiH	DA	DA	DA	-	¹²⁸	1	-	-	-
3.	JUR Ministarstva obrane BiH	DA	DA	DA	16	16	7	9	-	100%
4.	JUR Ministarstva komunikacija i prometa BiH	Podatci navedeni 4.1-4.4.			10	10	6	4	1	100%
4.1.	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH	DA	DA	DA	⁵²⁹	5	2	3	1	100%
4.2.	Agencija za poštanski promet BiH	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
4.3.	Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
4.4.	Regulatorna agencija za komunikacije BiH	DA	DA	DA	3	3	2	1	-	100%

²³ Nije potpisana nova Povelja UR, usklađena s Poveljom objavljenom u "Službenom glasniku BiH", broj 30/18, te je i dalje na snazi ranije potpisana Povelja UR, usklađena s Poveljom objavljenom u "Službenom glasniku BiH", broj 82/11.

²⁴ JUR MFT je provela 3 revizije iz GP za 2018. i 4 revizije prenesene iz 2017. godine.

²⁵ Izvršena je 1 redovita revizija čija realizacija je planirana za 2017, a okončana je u 2018.

²⁶ Izvršena je 1 redovita revizija čija realizacija je planirana za 2017, a okončana je u 2018.

²⁷ Izvršena je 1 redovita revizija čija realizacija je planirana za 2017, a okončana je u 2018.

²⁸ Izvršena je 1 redovita revizija čija realizacija je planirana za 2017, a okončana je u 2018.

²⁹ Pored 2 redovite i 3 naknadne revizije, Godišnjim planom predviđena je i 1 ad hoc revizija u MKP i ista je i realizirana.

Tablica 2.

R. br.	JUR / institucije koje su bile predmet revidiranja u izvještajnom razdoblju	Potpisana Povelja UR	Donesen Strateški plan UR	Donesen Godišnji plan UR (GP UR)	Planiran broj redovitih ¹⁷ i naknadnih ¹⁸ revizija u GP UR	Realiziran broj redovitih i naknadnih revizija iz GP	Realiziran broj redovitih UR	Realiziran broj naknadnih UR	Realiziran broj <i>ad hoc</i> ¹⁹ UR	% izvršenja redovitih i naknadnih revizija iz GP UR (Kolona (7) / (6))
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
5.	JUR Granične policije BiH	DA	DA	DA	6 ³⁰	6	3	3	1	100%
6.	JUR Državne agencije za istrage i zaštitu - SIPA	DA	DA	DA	5	5	2	3	-	100%
7.	JUR Obavještajno-sigurnosne agencije BiH	DA	DA	DA	5	5	3	2	-	100%
8.	JUR Uprave za neizravno opozivanje BiH	DA	DA	DA	8	8	4 ³¹	4	-	100%
9.	JUR Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH	Podatci navedeni 9.1-9.3.			7	6	3	3	-	85,7%
9.1.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	DA	DA	DA	3	3	1	2	-	100%
9.2.	Fond za povratak BiH	DA	DA	DA	2	2	1	1	-	100%
9.3.	Institut za nestale osobe BiH	DA	DA	DA	2	1	1	- ³²	-	50%
10.	JUR Ministarstva pravde BiH	Podatci navedeni 10.1-10.4.			8	7	4	3	-	87,5%
10.1.	Ministarstvo pravde BiH	DA	DA	DA	4	3	1	2	-	75%
10.2.	Pravobraiteljstvo BiH	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
10.3.	Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%
10.4.	Jedinica za implementaciju projekta izgradnje Zavoda za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera BiH	DA	DA	DA	2	2	1	1	-	100%
11.	JUR Ministarstva civilnih poslova BiH	Podatci navedeni 11.1-11.3.			7	5	3	2	-	78,5%
11.1.	Povjerenstvo za očuvanje nacionalnih spomenika BiH	DA	DA	DA	2	2	1	1	-	100%
11.2.	Agencija za antidoping kontrolu BiH	DA	DA	DA	4	3	2	1	-	75%
11.3.	Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja u BiH	DA	DA	DA	1	* ³³	*	-	-	50%
12.	JUR Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	Podatci navedeni 12.1-12.4.			5	5	5	-	-	100%

³⁰ Pored 3 redovite i 3 naknadne revizije, Godišnjim planom UR predviđena je i 1 *ad hoc* revizija i ista je i realizirana

³¹ U ovaj broj uključena je i jedna revizija pružanja savjetodavnih usluga, planirana SP i GP.

³² U 2018. g. započeta je naknadna revizija, ali nije okončana.

³³ U 2018. godini započeta je 1 redovita revizija, a ista je okončana u veljači 2019. godine.

Tablica 2.

R. br.	JUR / Institucije koje su bile predmet revidiranja u izvještajnom razdoblju	Potpisana Povelja UR	Donesen Strateški plan UR	Donesen Godišnji plan UR (GP UR)	Planiran broj redovitih ¹⁷ i naknadnih ¹⁸ revizija u GP UR	Realiziran broj redovitih i naknadnih revizija iz GP	Realiziran broj redovitih UR	Realiziran broj naknadnih UR	Realiziran broj <i>ad hoc</i> ¹⁹ UR	% izvršenja redovitih i naknadnih revizija iz GP UR (Kolona (7) / (6))	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	
12.1.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	DA	DA	DA	2	2	2	-	-	100%	
12.2.	Agencija za promociju stranih investicija BiH	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%	
12.3.	Konkurencijsko vijeće BiH	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%	
12.4.	Ured za harmonizaciju i koordinaciju sustava plaćanja u poljoprivredi i ruralnom razvoju BiH	DA	DA	DA	1	1	1	-	-	100%	
13.	JUR Ministarstva vanjskih poslova BiH	DA	DA	DA	13	13	12	1	-	100%	
14.	JUR Službe za zajedničke poslove institucija BiH	DA	DA	DA	7 ³⁴	7	3	4	1	100%	
15.	JUR Agencije za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka	DA	DA	DA	6	5	2 ³⁵	3	1	83,3% ³⁶	
16.	JUR Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH	DA	DA	DA	3	3	2	1	-	100%	
17.	UR Agencije za pružanje usluga u zračnoj plovidbi - BHANSA	DA	DA	DA	6	3	1	2	-	50%	
18.	JUR Ministarstva sigurnosti BiH	DA	Unutarnja revizija uspostavljena 01.11.2018.								
UKUPNO u 2018. godini							73	47	5	-	
UKUPNO u 2017. godini							64	52	3	-	
UKUPNO u 2018. godini							Realizirano ukupno 125 revizija		Realizirano ukupno 119 revizija		-
UKUPNO u 2017. godini							Realizirano ukupno 125 revizija		Realizirano ukupno 119 revizija		-

Iz prethodne tablice uočava se da je u 2018. godini 17³⁷ jedinica unutarnje revizije, koliko ih je ukupno vršilo unutarnju reviziju u izvještajnom razdoblju, sačinilo ukupno 125 revizorskih izvješća, od kojih je ukupno 78 izvješća u kojima je dano stručno revizijsko mišljenje o revidiranim područjima (73 redovite

³⁴ Pored 3 redovite i 4 naknadne revizije, Godišnjim planom IU predviđena je i 1 *ad hoc* revizija i ista je realizirana.

³⁵ U izvještajnom razdoblju je, pored 2 realizirane redovite revizije u IDDEEA-i, započeta i treća, koliko ih je ukupno predviđeno Godišnjim planom UR.

³⁶ Ukupan postotak realizacije godišnjeg plana UR IDDEEA iznosi 85,7%, kada se u njega i uključi i provedena *ad hoc* revizija, pokrenuta po nalogu rukovoditelja institucije.

³⁷ Nije uključena JUR MS koja je uspostavljena u studenom 2018.

revizije i 5 *ad hoc* revizija). Preostalih 47 izvješća odnosi se na naknadne revizije u kojima je utvrđen stupanj realizacije preporuka danih u ranijim izvješćima.

U svrhu praćenja učinka i efikasnosti jedinica unutarnje revizije u ovoj tablici navedeni su i podaci iz prethodnog godišnjeg konsolidiranog izvješća koji je sačinila SHJ. Uočava se da je u 2017. godini 17 jedinica unutarnje revizije, koliko ih je ukupno bilo uspostavljeno za navedenu godinu, sačinilo ukupno 119 izvješća unutarnje revizije, od kojih je 67 izvješća koja se odnose na redovite revizije i *ad hoc* revizije, dok su provedene ukupno 52 naknadne revizije.

Podatci o broju provedenih revizija i danih preporuka pojedinačno za svaku jedinicu unutarnje revizije dani su u tabeli 7, dok su podatci o prosječnom broju izvršenih revizija i danih preporuka po jedinici unutarnje revizije i unutarnjem revizoru za protekle dvije godine dati u obrazloženju tabličnog pregleda br. 7.

SHJ vodi registar povelja unutarnje revizije u kojem je evidentirano, zaključno s 31.12.2018. godine, ukupno 70 povelja, što pokazuje da je 18 jedinica unutarnje revizije potpisalo, sukladno relevantnim propisima, sa 70 institucija BiH dokument kojim su rukovoditelji ovih institucija upoznati s načinom rada unutarnje revizije, zadacima i ovlaštenjima unutarnjih revizora.

Podatci po institucijama o broju sačinjenih izvješća unutarnje revizije i danih preporuka, te područjima revidiranja u izvještajnom razdoblju, zajedno s podacima o broju unutarnjih revizora u nadležnoj jedinici unutarnje revizije dani su u sljedećem tabličnom pregledu:

Tablica 3.

R. br.	Naziv Institucije – nadležna JUR	Broj osoba – broja UR u JUR	Broj konačnih izvješća unutarnje revizije	Broj danih preporuka UR	Teme obuhvaćene izvješćima unutarnje revizije
1.1	Parlamentarna skupština BiH – JUR PS BiH	2	4 (2 redovite, 1 naknadna i 1 <i>ad hoc</i> revizija)	20 preporuka	- Blagajničko poslovanje - Upravljanje službenim vozilima - Javne nabave i praćenje izvršenja ugovora - Naknadna revizija
1.2	Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije u BiH – JUR PS BiH		1 redovita revizija	4 preporuke	- Prevencija korupcije
1.3	Agencija za zaštitu osobnih podataka u BiH – JUR PS BiH		1 redovita revizija	7 preporuka	- Ugovorene i druge posebne usluge
1.4	Ured za razmatranje žalbi po javnim nabavama – JUR PS BiH		2 (1 redovita i 1 naknadna revizija)	6 preporuka	- Planiranje i izvršenje proračuna - Naknadna revizija
1.5	Središnje izborno povjerenstvo BiH – JUR PS BiH		1 naknadna revizija	-	- Naknadna revizija
1.6.	Institucija ombudsmana za ljudska prava – JUR PS BiH		1 redovita revizija	7 preporuka	- Javne nabave

R. br.	Naziv institucije – nadležna JUR	Broj osoba – broj UR u JUR	Broj konačnih izvješća unutarnje revizije	Broj danih preporuka UR	Teme obuhvaćene izvješćima unutarnje revizije
2.1.	Ministarstvo financija i trezora BiH – SJUR MFT BiH	4 ³⁸	3 redovite revizije	15 preporuka	- Uspostavljanje IT pod sistema - Upravljanje imovinom u vlasništvu institucija BiH - Nabave – praćenje realizacije zaključenih ugovora
2.2.	Arhiv BiH – SJUR MFT BiH		1 redovita revizija	3 preporuke	- FUK - Provođenje mjera za unaprjeđenje integriteta
2.3.	Agencija za statistiku BiH – SJUR MFT BiH		1 redovita revizija	2 preporuke	- FUK - Provođenje mjera za unaprjeđenje integriteta
2.4.	Agencija za javne nabave BiH – SJUR MFT BiH		1 redovita revizija	6 preporuka	- FUK - Provođenje mjera za unaprjeđenje integriteta
2.5.	Agencija za osiguranje u BiH – SJUR MFT BiH		1 redovita revizija	3 preporuke	- FUK - Provođenje mjera za unaprjeđenje integriteta
3.	Ministarstvo obrane BiH – JUR MO BiH	4	16 (7 redovitih i 9 naknadnih revizija)	34 preporuke	- Planiranje proračunskih rashoda, - Prijem i izdavanje nafte i naft. deriv, - Blagajničko poslovanje, - Obračun plaća i naknada, - Realizacija ugovora za održavanje vozila - Korištenje reprezentacije i poklona, - Rješavanje zahtjeva za izradu diplomatskih i službenih putovnica, viza i drugih dokum. - Naknadne revizije
4.1.	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH – JUR MKP BiH	2	6 (2 redovite, 3 naknadne i 1 <i>ad hoc</i> revizija)	24 preporuke	- Javne nabave, - Obračun i isplata plaća i naknada, - Izrada planersko-studijske dokumentacije za Jadransko-jonsku autocestu na dijelu kroz BiH - Naknadne revizije
4.2.	Agencija za poštanski promet BiH – JUR MKP BiH		1 redovita revizija	4	- Javne nabave
4.3.	Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH – JUR MKP BiH		1 redovita revizija	7	- Javne nabave
4.4.	Regulatorna agencija za komunikacije BiH - JUR MKP BiH		3 (2 redovite i 1 naknadna)	19	- Javne nabave, - Obračun i isplata plaća i naknada, - Naknadna revizija
5.	Granična policija BiH – JUR GP BiH	2	7 (3 redovite, 3 naknadne i 1 <i>ad hoc</i> revizija)	21 preporuka	- Naknada za prevoz na posao i prevoz s posla, - Nadzor državne granice, - Javne nabave, - Naknada za odvojeni život i troškove smještaja i - Naknadna revizija

³⁸ Tijekom 2018. JUR MFT BiH nije bila u punom kapacitetu.

R. br.	Naziv institucije – nadležna JUR	Broj osoba – bja UR u JUR	Broj konačnih izvješća unutarnje revizije	Broj danih preporuka UR	Teme obuhvaćene izvješćima unutarnje revizije
6.	Državna agencija za istrage i zaštitu – JUR SIPA BiH	2	5 (2 redovite i 3 naknadne revizije)	8 preporuka	- Ugovorene i druge usluge - Blagajničko poslovanje - Naknadne revizije
7.	Obavještajno-sigurnosna agencija BiH – JUR OSA BiH	2	5 (3 redovite i 2 naknadne)	10 preporuka	- Osnovna sredstva - Blagajničko poslovanje - Ugovorene i druge usluge - Naknadna revizija
8.	Uprava za neizravno opozivanje BiH - JUR UINO BiH	4	8 (4 redovite i 4 naknadne revizije)	44 preporuke	- Upravljanje dugovanjima po osnovu neizravnih poreza - Postupak prinudne naplate - Planiranje i izvršenje proračuna - Savjetodavne usluge stručnoj radnoj grupi za uspostavu i razvoj sistema FUK-a u UIO i - Naknadne revizije
9.1.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH – JUR MLJP BiH	1	3 (1 redovita i 2 naknadne revizije)	3 preporuke	- Grantovi nevladinim organizacijama uključenim u zaštitu žrtava trgovine ljudima - Naknadne revizije
9.2.	Fond za povratak BiH – JUR MLJP BiH		2 (1 redovita i 1 naknadna revizija)	1 preporuka	- Planiranje i izvršenje proračuna - Naknadna revizija
9.3.	Institut za nestale osobe BiH – JUR MLJP BiH		1 redovita revizija	8 preporuka	- Planiranje i izvršenje proračuna
10.1.	Ministarstvo pravde BiH – JUR MP BiH	2 ³⁹	3 (1 redovita i 2 naknadne r.)	6 preporuka	- Upravljanje ljudskim resursima i - Naknadne revizije
10.2.	Pravobraniteljstvo BiH – JUR MP BiH		1 redovita revizija	9 preporuka	- Upravljanje ljudskim resursima
10.3.	Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH – JUR MP BiH		1 redovita revizija	10 preporuka	- Upravljanje ljudskim resursima
10.4.	Jedinica za implementaciju projekta izgradnje Zavoda za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera u BiH – JUR MP BiH		2 (1 redovita i 1 naknadna revizija)	2 preporuke	- Upravljanje ljudskim resursima i - Naknadna revizija
11.1.	Povjerenstvo za očuvanje nacionalnih spomenika – JUR MCP BiH	2	2 (1 redovita i 1 naknadna revizija)	10 preporuka	- Plaće i naknade plaća - Naknadna revizija
11.2.	Agencija za antidoping kontrolu BiH – JUR MCP BiH		3 (2 redovite i 1 naknadna revizija)	14 preporuka	- Plaće i naknade plaća - Javne nabave i - Naknadna revizija

³⁹ JUR MP nije bila u punom kapacitetu tijekom 2018.

R. br.	Naziv institucije – nadležna JUR	Broj osoba u JUR	Broj konačnih izvješća unutarnje revizije	Broj danih preporuka UR	Teme obuhvaćene izvješćima unutarnje revizije
11.3.	Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja u BiH – JUR MCP BiH		* (započeta 1 redovita revizija)	-	- Javne nabave
12.1.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH – JUR MVTEO BiH	2	2 redovite revizije	17 preporuka	- Planiranje i izvršenje proračuna - Plaće i naknade plaća
12.2.	Agencija za unaprjeđenje stranih investicija BiH – JUR MVTEO BiH		1 redovita revizija	10 preporuka	- Upravljanje ljudskim resursima
12.3.	Konkurencijsko vijeće BiH – JUR MVTEO BiH		1 redovita revizija	8 preporuka	- Upravljanje ljudskim resursima
12.4.	Ured za harmonizaciju i koordinaciju sustava plaćanja u poljoprivredi ruralnom razvoju BiH – JUR MVTEO BiH		1 redovita revizija	10 preporuka	- Upravljanje ljudskim resursima
13.	Ministarstvo vanjskih poslova BiH – JUR MVP BiH	1	13 (12 redovitih i 1 naknadna)	63 preporuke	- Ugovorene usluge, - Međunarodna pravna pomoć u kaznenim i građanskim stvarima, - Putni troškovi, - Zaključivanje i čuvanje međunarodnih ugovora, - Bilateralni sporazumi, - Ispunjavanje obveza MVP-a i DKP-a iz SSP, - Revizije diplomatsko-konzularnih predstavništava BiH u Amanu, Atini, Londonu, Briselu, Zagrebu i Dohi, - Naknadna revizija
14.	Služba za zajedničke poslove institucija BiH – JUR SZP BiH	1	8 (3 redovite, 4 naknadne i 1 ad hoc)	17 preporuka	- Radni odnosi - Unutrašnje osiguranje – protuprovalna zaštita - Vlastiti prihodi - Iskorištenost ljudskih resursa - Naknadne revizije
15.	Agencija za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH – JUR IDDEEA	1	6 (2 redovite, 1 ad hoc i 3 naknadne revizije)	13 preporuka	- Javne nabave, - Održavanje opreme, - Evidentiranje i refundacija prihoda, - Naknadne revizije
16.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela – JUR DKPT BiH	1	3 (2 redovite i 1 naknadna)	10 preporuka	- Popis i otpis imovine i obveza - Javne nabave - Naknadna revizija
17.	Agencija za pružanje usluga u zračnoj	1	3 (1 redovita i	-	- Ostvarivanje prava na naknadu za smještaj i odvojeni život

R. br.	Naziv institucije – nadležna JUR	Broj osoba – broja UR u JUR	Broj konačnih izvješća unutarnje revizije	Broj danih preporuka UR	Teme obuhvaćene izvješćima unutarnje revizije
	plovidbi - JUR BHANSA		2 naknadne revizije)		- Naknadne revizije
18.	Ministarstvo sigurnosti BiH - JUR MS BiH	1	Unutarnja revizija uspostavljena u studenom 2018 - u izvještajnom razdoblju nisu vršene revizije		
UKUPNO u 2018.		35	125*	455	-
UKUPNO u 2017.		33	119**	386	-
Napomena: *Zbir od 125 unutarnjih revizija čine 73 redovite, 47 naknadnih i 5 <i>ad hoc</i> unutarnjih revizija **Zbir od 119 unutarnjih revizija sadrži 64 redovite, 52 naknadne revizije i 3 <i>ad hoc</i> unutarnje revizije					

U 125 izvješća unutarnje revizije sačinjenih u tijeku 2018. godine, od kojih je ukupno 78 redovitih i *ad hoc* revizija, dano je 455 preporuka od strane 17 jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH.

Generalno, najveći broj preporuka koje su unutarnji revizori u svojim izvješćima u 2018. godini dali odnosi se na preporuke vezane za:

- unaprjeđenje sustava u oblasti javnih nabava,
- unaprjeđenje sustava upravljanja ljudskim resursima,
- unaprjeđenje sustava obračuna plaća i naknada plaća i
- unaprjeđenje u oblasti planiranja i izvršenja proračuna.

Stupanj realizacije preporuka danih u izvješćima unutarnje revizije u 2017. godini po institucijama prikazan je u narednoj tablici, dok će stupanj realizacije preporuka danih u 2018. godini biti poznat, nakon isteka roka za njihovu provedbu, u Godišnjem konsolidiranom izvješću unutarnje revizije za 2019. godinu.

Tablica 4.

R. br.	Naziv institucije (nadležna JUR)	Godina	Broj danih preporuka unutarnje revizije	Broj realiziranih preporuka UR	Realizirane preporuke u %	Broj nerealiziranih preporuka UR	Nerealizirane preporuke u %	Broj preporuka UR kojima nije istekao rok za realizaciju	Djelomično realizirane preporuke UR	Komentar
1.	Parlamentarna skupština BiH (JUR PS BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	20	2	10%	5	25%	10	3	-
2.	Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije (JUR PS BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	4	-	-	-	-	4	-	-
3.	Agencija za zaštitu osobnih podataka u BiH (JUR PS BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	7	-	-	-	-	7	-	-

R. br.	Naziv institucije (nadležna JUR)	Godina	Broj datih preporuka unutarnje revizije	Broj realiziranih preporuka UR	Realizirane preporuke u %	Broj nerealiziranih preporuka UR	Nerealizirane preporuke u %	Broj preporuka UR kojima nije istekao rok za realizaciju	Djelomično realizirane preporuke UR	Komentar
4.	Ured za razmatranje žalbi po javnim nabavama (JUR PS BiH)	2017.	6	3	50%	1	16,7%	2	-	-
		2018.	6	-	-	-	-	6	-	-
5.	Središnje izborno povjerenstvo BiH (JUR PS BiH)	2017.	6	3	50%	-	-	3	-	-
		2018.	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	Institucija ombudsmana za ljudska prava (JUR PS BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	7	-	-	-	-	7	-	-
7.	Ministarstvo financija i trezora BiH (JUR MFT BiH)	2017.	7+6 ⁴⁰	-	-	6*	46,2%	7	-	*Nije utvrđen status preporuka
		2018.	15	-	-	-	-	15	-	-
8.	Arhiv BiH (JUR MFT BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	3	-	-	-	-	3	-	-
9.	Agencija za statistiku BiH (JUR MFT BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	2	-	-	-	-	2	-	-
10.	Agencija za javne nabave BiH (JUR MFT BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	6	1	16,7%	-	-	5	-	-
11.	Agencija za osiguranje u BiH (JUR MFT BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	3	1	33,3%	-	-	2	-	-
12.	Ured koordinatora za reformu javne uprave (JUR MFT BiH)	2017.	5	2	40%	-	-	-	3	-
		2018.	-	-	-	-	-	-	-	-
13.	Memorijalni centar Srebrenica – Potočari (JUR MFT BiH)	2017.	2	2	100%	-	-	-	-	-
		2018.	-	-	-	-	-	-	-	-
14.	Agencija za državnu službu BiH (JUR MFT BiH)	2017.	6 ⁴¹	-	-	6*	100%	-	-	*Nije utvrđen status preporuka
		2018.	-	-	-	-	-	-	-	-
15.	Generalno tajništvo Vijeća ministara BiH (JUR MFT BiH)	2017.	9 ⁴²	3	33,3%	6*	66,7%	-	-	*Nije utvrđen status preporuka
		2018.	-	-	-	-	-	-	-	-
16.	Ministarstvo obrane BiH (JUR MO BiH)	2017.	46	10	21,7%	24	52,2%	2	10	-
		2018.	34	1	3%	-	-	33	-	-
17.	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH (JUR MKPBiH)	2017.	4	-	-	4	100%	-	-	-
		2018.	24	9	37,5%	2	8,3%	13	-	-
18.	Agencija za poštanski	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-

⁴⁰ Šest preporuka dano u reviziji provedenoj u Generalnom tajništvu VM BiH, MFT i ADS.

⁴¹ Preporuke su dane u reviziji provedenoj u Generalnom tajništvu VM BiH, MFT i ADS.

⁴² Šest preporuka je dano u reviziji provedenoj u Generalnom tajništvu VM BiH, MFT i ADS.

R. br.	Naziv institucije (nadležna JUR)	Godina	Broj danih preporuka unutarnje revizije	Broj realiziranih preporuka UR	Realizirane preporuke u %	Broj nerealiziranih preporuka UR	Nerealizirane preporuke u %	Broj preporuka UR kojima nije istekao rok za realizaciju	Djelomično realizirane preporuke UR	Komentar
	promet BiH (JUR MKP BiH)	2018.	4	-	-	-	-	4	-	-
19.	Direkcija za civilno zrakoplovstvo BiH (JUR MKP BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	7	-	-	-	-	7	-	-
20.	Regulatorna agencija za komunikacije BiH (JUR MKP BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	19	18	94,7%	-	-	-	1	-
21.	Granična policija BiH (JUR GP BiH)	2017.	59	19	32,2%	17	28,8%	13	10	-
		2018.	21	7	33,3%	3	14,3%	6	5	-
22.	Državna agencija za istrage i zaštitu – (JUR SIPA BiH)	2017.	29	13	44,8%	3	10,3%	10	3	-
		2018.	8	-	-	-	-	8	-	-
23.	Obavještajno-sigurnosna agencija (JUR OSA BiH)	2017.	7	7	100%	-	-	-	-	-
		2018.	10	10	100%	-	-	-	-	-
24.	Uprava za neizravno oporezivanje BiH (JUR UINO BiH)	2017.	37	32	86,5%	1*	2,7%	-	4	*Preporuka nije realizirana jer nisu stvoreni uvjeti za real.
		2018.	44	-	-	-	-	44	-	-
25.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH (JUR MLJP BiH)	2017.	13	7	53,8%	2	15,4%	-	4	-
		2018.	3	-	-	-	-	3	-	-
26.	Fond za povratak BiH (JUR MLJP BiH)	2017.	2	2	100%	-	-	-	-	-
		2018.	1	-	-	-	-	1	-	-
27.	Institut za nestale osobe BiH (JUR MLJP BiH)	2017.	2	-	-	-	-	2	-	-
		2018.	8	-	-	-	-	8	-	-
28.	Ministarstvo pravde BiH (JUR MP BiH)	2017.	11	-	-	11	100%	-	-	-
		2018.	6	-	-	-	-	6	-	-
29.	Pravobraniteljstvo BiH (JUR MP BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	9	-	-	-	-	9	-	-
30.	Visoko sudbeno i tužiteljsko vijeće BiH (JUR MP BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	10	-	-	-	-	10	-	-
31.	Jedinica za implementaciju projekta izgradnje Zavoda za izvršenje kaznenih sankcija, pritvora i drugih mjera u BiH (JUR MP BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	2	2	100%	-	-	-	-	-
32.	Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost BiH – JUR MCP BiH	2017.	7	4	57,1%	-	-	1	2	-
		2018.	-	-	-	-	-	-	-	-

R. br.	Naziv institucije (nadležna JUR)	Godina	Broj datih preporuka unutarnje revizije	Broj realiziranih preporuka UR	Realizirane preporuke u %	Broj nerealiziranih preporuka UR	Nerealizirane preporuke u %	Broj preporuka UR kojima nije istekao rok za realizaciju	Djelomično realizirane preporuke UR	Komentar
33.	Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje BiH – JUR MCP BiH	2017.	5	3	60%	-	-	1	1	-
		2018.	-	-	-	-	-	-	-	-
34.	Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta - JUR MCP	2017.	3	2	66,7%	-	-	1	-	-
		2018.	-	-	-	-	-	-	-	-
35.	Povjerenstvo za očuvanje nacionalnih spomenika - JUR MCP BiH	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	10	7	70%	1	10%	1	1	-
36.	Agencija za antidoping kontrolu BiH - JUR MCP BiH	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	14	7	50%	-	-	7	-	-
37.	Centar za informiranje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja u BiH – JUR MCP BiH	2017.	3	2	66,7%	-	-	1	-	-
		2018.	U izvještajnom razdoblju započeta je 1 revizija, a ista je okončana u veljači 2019. godine							
38.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH (JUR MVTEO BiH)	2017.	13	4	31%	-	-	8	1	-
		2018.	17	-	-	-	-	17	-	-
39.	Institut za standardizaciju BiH (JUR MVTEO BiH)	2017.	7	7	100%	-	-	-	-	-
		2018.	-	-	-	-	-	-	-	-
40.	Institut za metrologiju BiH (JUR MVTEO BiH)	2017.	7	7	100%	-	-	-	-	-
		2018.	-	-	-	-	-	-	-	-
41.	Agencija za unaprjeđenje stranih investicija (JUR MVTEO BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	10	-	-	-	-	10	-	-
42.	Konkurencijsko vijeće BiH (JUR MVTEO BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	8	-	-	-	-	8	-	-
43.	Ured za harmonizaciju i koordinaciju sustava plaćanja u poljoprivredi i ruralnom razvoju BiH (JUR MVTEO BiH)	2017.	-	-	-	-	-	-	-	-
		2018.	10	-	-	-	-	10	-	-
44.	Ministarstvo vanjskih poslova BiH (JUR MVP BiH)	2017.	31	15	48,4%	3	9,7%	7	6	-
		2018.	63	30	47,6%	15	23,8	3	15	-
45.	Služba za zajedničke poslove Institucija BiH (JUR SZP BiH)	2017.	29	29	100%	-	-	-	-	-
		2018.	17	-	-	-	-	17	-	-

R. br.	Naziv institucije (nadležna JUR)	Godina	Broj danih preporuka unutarnje revizije	Broj realiziranih preporuka UR	Realizirane preporuke u %	Broj nerealiziranih preporuka UR	Nerealizirane preporuke u %	Broj preporuka UR kojima nije istekao rok za realizaciju	Djelomično realizirane preporuke UR	Komentar
46.	Agencija za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka (JUR IDDEEA BiH)	2017.	9	5	55,6%	1	11%	-	3	-
		2018.	13	4	30,8%	1	7,7%	7	1	-
47.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela (JUR DKPT BiH)	2017.	10	6	60%	3	30%	-	1	-
		2018.	10	1	10%	-	-	9	-	-
48.	Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi (JUR BHANSA)	2017.	17	9	53%	-	-	8	-	-
		2018.	-*	-	-	-	-	-	-	*Nisu dane preporuke u provedenoj reviziji
49.	Ministarstvo sigurnosti BiH (JUR MB BiH)	2017.	JUR Ministarstva sigurnosti BiH uspostavljena u studenom 2018. godine							
		2018.								
UKUPNO u 2017. godini			386	191	49,5%	84	21,8%	63	48	-
UKUPNO u 2018. godini			455	100	-	27	-	302	26	

U Tablici 4. prikazani su podatci o ukupnom broju danih preporuka i stupnju njihove provedbe za svaku od institucija u kojoj je vršena unutarnja revizija u protekle dvije godine.

S obzirom na to da za većinu preporuka danih u 2018. godini nije istekao rok za provedbu, ne može se izračunati konačan postotak učešća realiziranih i nerealiziranih preporuka u ukupnom broju danih preporuka za ovu godinu. Stupanj njihove provedbe biće utvrđen u narednom razdoblju.

Na osnovu podataka iz prethodne tablice za 2017. godinu uočava se da je polovina ukupno danih preporuka realizirana (191 preporuka ili 49,5%), dok je djelomično realizirano 48 preporuka, a za 63 preporuke još nije istekao rok za realizaciju i za njih će u narednom razdoblju biti utvrđen stupanj realizacije.

Postotak nerealiziranih preporuka u ukupnom broju preporuka (386) danih u 29 institucija BiH, u kojima je vršena unutarnja revizija u 2017. godini, iznosi 21,8%.

Podatci iz prethodne tablice na osnovu kojih se uočava da su 84 nerealizirane preporuke i 48 djelomično realizirane preporuke od ukupno danih u izvješćima unutarnje revizije u 2017. godini, te da u pojedinim institucijama postotak nerealiziranih preporuka iznosi više od 50%, upućuju na potrebu unaprjeđenja u ovoj oblasti. Unaprjeđenje se može postići uspostavom jače suradnje između jedinica unutarnje revizije i rukovodstva institucija, s jedne, i jačanjem suradnje između jedinica unutarnje revizije i revizora Ureda za reviziju institucija BiH, s druge strane, uz stalno unaprjeđenje i povećanje kvaliteta usluga koje jedinica unutarnje revizije pruža.

Također, i rukovodstvo institucija treba biti zainteresirano i motivirano za usluge i preporuke unutarnje revizije, te mora postojati i graditi se povjerenje u rad i kredibilnost unutarnjih revizora. Pisanje izvješća i davanje preporuka samo po sebi ne smije biti cilj i svrha unutarnje revizije, već se mora raditi na njihovom provođenju u cilju unaprjeđenja sustava financijskog upravljanja i kontrole i stvaranja dodane vrijednosti u institucijama BiH, što svakako treba biti postavljeno kao cilj rukovoditelja institucija i jedinica unutarnje revizije.

4.4. Pregled uspostavljanja i razvoja sustava unutarnje revizije institucija BiH

Na temelju prethodno navedenih podataka može se konstatirati da je u dosadašnjem razvoju sustava unutarnje revizije u institucijama BiH postignut napredak i da se funkcija i uloga unutarnje revizije sve jasnije prepoznaje u institucijama BiH, kao dio ukupnog sustava unutarnjih financijskih kontrola javnog sektora BiH (PIFC-a).

Funkcija unutarnje revizije u institucijama BiH jasno je definirana i utemeljena Zakonom o unutarnjoj reviziji institucija BiH, te u jednoobraznoj i usuglašenoj metodologiji rada za unutarnje revizore, koja uključuje i standarde unutarnje revizije.

Način organizacije jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH utemeljen je na decentraliziranom modelu koji je zasnovan na principima "3E" (ekonomičnost, efektivnost i efikasnost), s jasno definiranim nadležnostima jedinica unutarnje revizije u pogledu vršenja funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH.

Etičkim kodeksom unutarnjih revizora u institucijama BiH, Poveljom unutarnje revizije, Priručnikom za unutarnju reviziju, Standardima unutarnje revizije i Sporazumom o vršenju funkcije unutarnje revizije definirana su u institucijama BiH temeljna načela i odnosi pružatelja usluga – unutarnjih revizora i rukovoditelja jedinica unutarnje revizije, s jedne, i korisnika usluga unutarnje revizije – menadžmenta institucija, s druge strane.

Uvjeti za zapošljavanje unutarnjih revizora i rukovoditelja jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH temelje se na identičnim općim i dodatnim uvjetima za zapošljavanje unutarnjih revizora u svakoj od institucija BiH. Svi zaposleni unutarnji revizori u institucijama BiH ispunjavaju uvjete propisane Zakonom o unutarnjoj reviziji institucija BiH i Pravilnikom o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH. Također, u sustavu unutarnje revizije institucija BiH omogućeno je poštivanje principa "ista plaća za isti ili sličan posao", a koji podrazumijeva da zaposleni u institucijama Bosne i Hercegovine koji obavljaju iste ili slične poslove primaju istu osnovnu plaću, odnosno da će se radna mjesta iz različitih institucija Bosne i Hercegovine na kojima se obavljaju slični poslovi svrstati u isti platni razred. Upravo takva su radna mjesta unutarnjih revizora i rukovoditelja jedinica unutarnje revizije.

Zaključno s 31.12.2018. godine 15 jedinica unutarnje revizije, od ukupno 18 uspostavljenih, uspostavljeno je sukladno Odluci o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH. To podrazumijeva da je izvršeno usklađivanje pravilnika o unutarnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju s relevantnim propisima, a u svezi s opisom poslova unutarnje revizije, kao i uvjeta za zapošljavanje unutarnjih revizora i rukovoditelja jedinica unutarnje revizije.

Dvije institucije, Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH⁴³ i Ministarstvo sigurnosti BiH, pokrenule su, ali još nisu okončale aktivnosti na usklađivanju pravilnika o unutarnjoj organizaciji.

Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi – BHANSA je u siječnju 2017. godine uspostavila unutarnju reviziju prema pravilniku o unutarnjoj organizaciji koji nije usklađen s propisima iz oblasti unutarnje revizije⁴⁴.

Funkcija unutarnje revizije u sve tri navedene institucije, kao i u jedinicama unutarnje revizije Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, Službe za zajedničke poslove institucija BiH, Ministarstva vanjskih poslova BiH i Agencije za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH⁴⁵,

⁴³DKPT je u siječnju 2019. godine pribavila mišljenje MFT BiH na Prijedlog pravilnika o un. org, koji je u dijelu koji se odnosi na UR usklađen s relevantnim propisima. U toku je priprema odgovora i postupanja po dobijenom mišljenju.

⁴⁴ SHJ je obaviještena od strane BHANSA-e da je u postupku izrada novog Pravilnika.

⁴⁵ U tijeku izrade GKI IR pokrenuta je procedura popunjavanja i pozicije rukovoditelja JUR u IDDEEA-i.

obavlja po jedan unutarnji revizor, što nije sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH, niti zahtjevima Standarda unutarnje revizije.

U Tablici 5. dan je pregled poduzetih aktivnosti na uspostavljanju jedinica unutarnje revizije od strane institucija BiH koje su obavezne uspostaviti unutarnju reviziju, kao i pregled kadrovske popunjenosti unutarnje revizije u ovim institucijama.

Tablica 5.

R. br.	Naziv institucije	Prijedlog Pravilnika o un. org. dostavljen SHJ	Dobijena suglasnost SHJ	Pravilnik upućen VM BiH na usvajanje	VM BiH usvojilo Pravilnik o un.org.	Pravilnikom odobreni broj izvršitelja u JUR	Popunjeno osoblje u JUR do 31.12.2018.	% popunjenosti JUR	Komentar
1.	Parlamentarna skupština BiH	DA	DA	DA	DA	2	2	100%	-
2.	Ministarstvo financija i trezora BiH	DA	DA	DA	DA	4	4	100%	-
3.	Ministarstvo obrane BiH	DA	DA	DA	DA	4	4	100%	-
4.	Ministarstvo komunikacija i prometa BiH	DA	DA	DA	DA	2	2	100%	-
5.	Granična policija BiH	DA	DA	DA	DA	2	2	100%	-
6.	Državna agencija za istrage i zaštitu – SIPA	DA	DA	DA	DA	2	2	100%	-
7.	Obavještajno-sigurnosna agencija BiH	DA	DA	DA	DA	2	2	100%	-
8.	Uprava za neizravno oporezivanje BiH	DA	DA	DA	DA	4	4	100%	-
9.	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH	DA	DA	DA	DA	2	1*	50%	*Nije popunjena pozicija unutarnjeg revizora iako su u proračunu osigurana sredstva za zapošljavanje unutarnjeg revizora
10.	Ministarstvo pravde BiH	DA	DA	DA	DA	3	2*	66,7%	*Nije popunjena pozicija unutarnjeg revizora
11.	Ministarstvo civilnih poslova BiH	DA	DA	DA	DA	3	2*	66,7%	Nije popunjena pozicija unutarnjeg revizora
12.	Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	DA	DA	DA	DA	3	2*	66,7%	*Nije popunjena pozicija unutarnjeg revizora
13.	Ministarstvo vanjskih poslova BiH	DA	DA	DA	DA	3	1*	33,3%	*Odlukom ministra imenovan v.d. rukovoditelj JUR do popune ove pozicije
14.	Služba za	DA	DA	DA	DA	2	1*	50%	*Nije popunjena pozicija

R. br.	Naziv institucije	Prijedlog Pravilnika o un. org. dostavljen SHJ	Dobijena suglasnost SHJ	Pravilnik upućen VM BiH na usvajanje	VM BiH usvojilo Pravilnik o un.org.	Pravilnikom odobreni broj izvršitelja u JUR	Popunjeno osobije u JUR do 31.12.2018.	% popunjenosti JUR	Komentar
	zajedničke poslove institucija BiH								rukovoditelja JUR iako su u proračunu osigurana sredstva za zapošljavanje rukovoditelja JUR
15.	Agencija za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH – IDDEEA	DA	DA	DA	DA	2	1*	50%	*Popunjena pozicija unutarnjeg revizora, dok je u tijeku procedura popunjavanja pozicije rukovoditelja JUR
16.	Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH	DA	DA	NE	NE	2*	1	50%	*Predviđen broj izvršitelja (Pravilnik u fazi pribavljanja potrebnih mišljenja i postupanja po istim radi dostavljanja VM BiH)
17.	Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi - BHANSA	NE	NE	NE	NE	-	1*	-	*Popunjena pozicija unutarnjeg revizora na temelju važećeg Pravilnika koji nije usklađen s propisima iz oblasti UR ⁴⁶
18.	Ministarstvo sigurnosti BiH	DA	DA	NE*	NE	2**	1	50%	*Pravilnik u fazi usvajanja **Pravilnikom predviđen broj izvršitelja

Iz prethodne tablice vidimo da je, zaključno s 31.12.2018. godine, ukupno 15 od 18 institucija okončalo proceduru izmjene pravilnika o unutarnjoj organizaciji i uspostavilo unutarnju reviziju sukladno propisima iz oblasti unutarnje revizije, dok ukupno osam institucija ima u potpunosti kadrovski popunjenu jedinicu unutarnje revizije.

U narednom razdoblju, tijekom 2019. godine očekuje se daljnje operativno i funkcionalno jačanje unutarnje revizije u institucijama BiH i to prije svega kroz formalno-pravno donošenje potrebnih akata i pravilnika radi uspostavljanja unutarnje revizije u svim institucijama sukladno relevantnim propisima, te kadrovsko popunjavanje jedinica unutarnje revizije koje nisu u potpunosti popunjene.

Uspostavljanje jedinica unutarnje revizije sukladno propisima iz oblasti unutarnje revizije, što podrazumijeva usklađivanje opisa poslova i uvjeta za zapošljavanje osoblja unutarnje revizije, te njihovo kvalitetno kadrovsko popunjavanje neophodni su preduvjeti za daljnji napredak u razvoju i unaprjeđivanju ovog sustava

Kadrovska nepopunjenost jedinica unutarnje revizije višestruko utječe na stanje i funkcioniranje sustava unutarnje revizije i to tako što, s jedne strane, smanjuje broj i obim izvršenih revizijskih angažmana, a s druge onemogućuje dosljedno poštovanje Standarda unutarnje revizije koji jasno definiraju način funkcioniranja unutarnje revizije, te ujedno predstavljaju temelj za ocjenu kvaliteta rada unutarnje

⁴⁶BHANSA je obavezna, sukladno Odluci o izmjenama i dopunama Odluke o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije ("Službeni glasnik BiH", broj 69/17), uskladiti Pravilnik o unutarnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju s relevantnim propisima.

revizije. U svrhu procjene efektivnosti i efikasnosti aktivnosti unutarnje revizije i identificiranja mogućnosti za njeno unaprjeđenje, Standardi unutarnje revizije nalažu donošenje i održavanje Programa osiguranja i unaprjeđenja kvaliteta unutarnje revizije, koji između ostalog obuhvata i stalni nadzor učinka aktivnosti unutarnje revizije od strane rukovoditelja jedinice unutarnje revizije⁴⁷, kao i vanjsko ocjenjivanje od strane kvalificiranog, neovisnog ocjenjivača ili tima ocjenjivača koje se provodi bar jednom u pet godina. Vanjsko ocjenjivanje unutarnje revizije može dati prave rezultate samo u jedinicama unutarnje revizije koje su u potpunosti popunjene, tj. imaju rukovoditelja jedinice unutarnje revizije i jednog ili više unutarnjih revizora. Pored ovoga, u jedinicama unutarnje revizije koje nisu u potpunosti kadrovski popunjene teško je osigurati kvalitetno vršenje funkcije unutarnje revizije, kako tijekom strateškog i godišnjeg planiranja revizijskih angažmana, tako i tijekom njihovog provođenja, na način kako to Zakon o unutarnjoj reviziji u institucijama BiH predviđa.

4.5. Pregled primjene metodologije rada i učinka jedinica unutarnje revizije institucija BiH

SHJ kroz godišnja izvješća jedinica unutarnje revizije institucija BiH, koristeći preporuke iz Vodiča za ocjenu kvaliteta unutarnje revizije u javnom sektoru⁴⁸, djelomično vrši vanjsku kontrolu kvaliteta poštivanja metodologije rada unutarnje revizije i prati učinak jedinica za unutarnju reviziju institucija BiH. Napominjemo da vanjska kontrola kvaliteta koju provodi SHJ nije zamjena za propisane povremene vanjske ocjene koje trebaju provoditi kvalificirani neovisni ocjenjivači izvan organizacije, kako je to definirano Zakonom o unutarnjoj reviziji institucija BiH i Standardima unutarnje revizije. Kako je SHJ nezaobilazan dio sustava unutarnje revizije i kao tijelo koje je odgovorno za izradu i provedbu metodologije unutarnje revizije, uvid u kvalitet rada jedinica unutarnje revizije koji vrši SHJ ne može se smatrati u potpunosti neovisnim ali se isti provodi radi davanja smjernica i preporuka za unaprjeđenje rada jedinica unutarnje revizije.

Jedinice unutarnje revizije dostavljaju SHJ, kroz svoja godišnja izvješća, podatke o načinu organizacije unutarnje revizije, opisu poslova i uvjeta za zapošljavanje u jedinicama unutarnje revizije, zajedno s izvodom iz Pravidnika o unutarnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju, potpisanim poveljama unutarnje revizije i sporazumima o vršenju funkcije unutarnje revizije i drugim relevantnim podacima. Na temelju ovih podataka, SHJ prati usklađenost postojeće organizacije unutarnje revizije, uključujući njena ovlaštenja, odgovornosti, način odobravanja planova i izvještavanja, s relevantnim propisima unutarnje revizije koji reguliraju ovu oblast u institucijama BiH, a time i da li je osigurana funkcionalna neovisnost unutarnje revizije.

Također, u godišnjim izvješćima jedinice unutarnje revizije dostavljaju i svoje planove rada odobrene od rukovoditelja institucije, kao i informacije o svim izvršenim unutarnjim revizijama, te informacije o poštivanju propisa tijekom obavljanja revizije. Kroz analizu ovih podataka SHJ u određenoj mjeri stječe uvid u način rada i vršenja funkcije unutarnje revizije i njenoj usklađenosti s propisanom metodologijom, Standardima unutarnje revizije, Etičkim kodeksom i ostalim propisima iz oblasti unutarnje revizije, te o učinku i kvalitetu vršenja unutarnje revizije.

Na temelju izvješća o obavljenoj kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji (KPE) unutarnjih revizora u jedinicama unutarnje revizije, kao i zaprimljenih zahtjeva jedinica unutarnje revizije za priznavanje obuka kao KPE, SHJ prati ispunjavanje obveze od strane unutarnjih revizora u pogledu usavršavanja i unaprjeđenja znanja i vještina iz područja i oblasti definiranih propisima iz oblasti KPE. Ovim propisima definirani su načini ispunjavanja obveze kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora u

⁴⁷ Pored stalnog nadzora učinka aktivnosti unutarnje revizije, unutarnja ocjenjivanja uključuju, prema Standardima unutarnje revizije, i periodična samoocjenjivanja ili ocjenjivanja koja vrše druge osobe iz organizacije koje imaju dovoljno poznavanja prakse unutarnje revizije.

⁴⁸ Vodič je izdat u ožujku 2016. godine od strane Zajednice prakse za unutarnju reviziju (IACOP) mreže za Upravljanje javnom potrošnjom – učenje uz međusobnu podršku (PEMPAL-a), koja je pokrenuta od strane Svjetske banke 2006. godine i obuhvata 21 zemlju, dostupan na www.pempal.org.

institucijama BiH kako bi kroz održavanje razine stručnosti i njihov daljnji profesionalni razvoj bio unaprijeđen kvalitet usluga koje pružaju.

U narednom tabličnom pregledu dani su podaci o poštivanju i pridržavanju propisane metodologije rada, Etičkog kodeksa i Standarda unutarnje revizije tijekom vršenja unutarnje revizije od strane unutarnjih revizora u jedinicama unutarnje revizije institucija BiH. Također, dani su i podaci o provođenju unutarnje i vanjske ocjene kvaliteta i o suradnji jedinica unutarnje revizije s Uredom za reviziju institucija BiH.

Tablica 6.

R. br.	Naziv JUR	Rad u skladu s Priručnikom	Poštivanje Standarda unutarnje revizije	Poštivanje Etičkog kodeksa	Unutarnja ocjena kvaliteta	Nadzor nad angažmanom UR	Vanjska ocjena kvaliteta	Suradnja s Uredom za reviziju institucija BiH	Komentar
1.	JUR Parlamentarne skupštine BiH	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
2.	SJUR Ministarstva financija i trezora	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
3.	JUR Ministarstva odbrane BiH	DA	DA	DA	Djelomično*	DA	NE	DA	*RJUR provodi stalni nadzor učinka aktivnosti UR, bez periodičnog ocjenjivanja
4.	JUR Ministarstva komunikacija i prometa BiH	DA	DA	DA	Djelomično*	DA	NE	DA	*RJUR provodi stalni nadzor angažmana UR
5.	JUR Granične policije BiH	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
6.	JUR Državne agencije za istrage i zaštitu	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
7.	JUR Obavještajno-sigurnosne agencije	DA	DA	DA	Djelomično*	DA	NE	DA	*Rukovoditelj JUR priprema plan aktivnosti, rukovodi i stalno nadzire rad UR
8.	JUR Uprave za nezdravno opozivanje BiH	DA	DA	DA	DA	DA	Djelomično*	DA	*U okviru izvješća MMF-a o pružanju tehničke pomoći, kao jedna od dobrih strana Uprave, navedena je efikasna funkcija unutarnje revizije
9.	JUR Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
10.	JUR Ministarstva pravde BiH	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-
11.	JUR Ministarstva civilnih poslova BiH	DA	DA	DA	DA	DA	NE	DA	-

R. br.	Naziv JUR	Rad u skladu s Priručnikom	Poštivanje Standarda unutarnje revizije	Poštivanje Etičkog kodeksa	Unutarnja ocjena kvaliteta	Nadzor nad angažmanom UR	Vanjska ocjena kvaliteta	Suradnja s Uredom za reviziju institucija BiH	Komentar
12.	JUR Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	DA	DA	DA	Djelomično	DA	NE	DA	-
13.	JUR Ministarstva vanjskih poslova BiH	Djelomično*	Djelomično*	Djelomično*	NE*	NE*	NE	DA	*Kadrovska nepopunjenost onemogućuje dosljedno poštivanje propisa UR
14.	JUR Službe za zajedničke poslove institucija BiH	DA	DA	DA	Djelomično*	NE*	NE	DA	*Nije popunjena pozicija rukovoditelja JUR koji, prema Standardima UR, osigurava nadzor nad angažmanom i vrši unutarnje ocjenjivanje
15.	JUR Agencije za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH	DA	DA	DA	Djelomično*	NE*	NE	DA	*Popunjena samo pozicija unutarnjeg revizora, što onemogućuje potpuno provođenje unutarnjeg ocjenjivanja i nadzor nad angažmanom. Vršena je djelomično, kroz samoocjenjivanje.
16.	JUR Direkcije za koordinaciju poslova tijela BiH	DA	DA	DA	NE*	NE*	NE	DA	*Nije popunjena pozicija rukovoditelja JUR. Poslove UR obavlja samo 1 unutarnji revizor
17.	JUR Agencije za pržanje usluga u zračnoj plovidbi - BHANSA	DA	DA	DA	DA	DA*	NE	.. ⁴⁹	*Zaposlen je samo 1 unutarnji revizor, te se nadzor provodi u mjeri u kojoj je to moguće
18.	JUR Ministarstva sigurnosti BiH	Uspostavljena u studenom 2018. godine							

Iz prethodne tablice vidi se da su unutarnji revizori u svim jedinicama unutarnje revizije, osim Ministarstva vanjskih poslova BiH⁵⁰, u tijeku provođenja revizijskih angažmana poštivali i pridržavali se propisane metodologije rada, Standarda unutarnje revizije i Etičkog kodeksa.

Međutim, kada je riječ o provođenju unutarnje ocjene kvaliteta i stalnog nadzora nad revizijskim angažmanom koje, prema Standardima unutarnje revizije i propisanoj metodologiji rada, vrši rukovoditelj jedinice unutarnje revizije, iz prethodne se tablice uočava da navedene procedure u pojedinim jedinicama nisu uopće ili su samo djelomično provedene. Naime, prema podacima dobijenim u godišnjim izvješćima, u jedinicama unutarnje revizije koje su u potpunosti kadrovske popunjene vršena je u izvještajnom razdoblju u potpunosti ili djelomično unutarnja ocjena kvaliteta i nadzor nad revizijskim

⁴⁹ Prema Zakonu o BHANSA-i, reviziju vrši neovisna agencija. Ured za reviziju institucija BiH nije obavezan vršiti reviziju u BHANSA-i.

⁵⁰ Zbog neriješenog organizacijskog statusa unutarnje revizije do donošenja novog Pravilnika o un.org. koji je usklađen s propisima iz oblasti UR (studeni 2018) i kadrovske nepopunjenosti, unutarnja revizija u MVP nije bila u mogućnosti u potpunosti poštivati metodologiju rada, Standarde UR i Etički kodeks.

angažmanom, sukladno metodologiji utvrđenoj u Priručniku za unutarnju reviziju, dok je u jedinicama unutarnje revizije koje imaju samo unutarnjeg revizora ili samo rukovoditelja jedinice unutarnje revizije, onemogućeno dosljedno provođenje propisanih procedura.

Provođenje stalnog nadzora nad obavljanjem revizijskog angažmana i unutarnje ocjenjivanje podrazumijevaju stalno praćenje aktivnosti i učinka unutarnje revizije, kao i periodično samoocjenjivanje, kako bi se osigurala usklađenost s Etičkim kodeksom i Standardima unutarnje revizije, a time osiguralo i ostvarenje ciljeva, zahtijevani kvalitet rada i unaprjeđenje aktivnosti unutarnje revizije. Provođenje navedenih aktivnosti procjene usuglašenosti i ostvarene efektivnosti i efikasnosti aktivnosti unutarnje revizije, kao i identificiranja mogućnosti za njeno unaprjeđenje, podrazumijeva sačinjavanje programa osiguranja i unaprjeđenja kvaliteta koje, prema Standardima, vrši rukovoditelj jedinice unutarnje revizije. Evidencija o obavljenom nadzoru nad provođenjem revizijskih angažmana i izvršenom unutarnjem ocjenjivanju dokumentira se i čuva, a rezultati procjena saopćavaju se rukovoditelju institucije nakon što su iste okončane⁵¹.

Od 17⁵² jedinica unutarnje revizije samo je Jedinica unutarnje revizije Uprave za neizravno oprezivanje BiH dostavila SHJ izvješće o obavljenom unutarnjem ocjenjivanju, koje je provedeno sukladno uspostavljenom programu osiguranja i unaprjeđenja kvaliteta aktivnosti unutarnje revizije u ovoj jedinici. Ista jedinica unutarnje revizije imala je djelomičnu vanjsku ocjenu kvaliteta unutarnje revizije. Naime, u izvješću o pružanju tehničke pomoći Međunarodnog monetarnog fonda, a na temelju izvršene procjene sustava upravljanja procesom neizravnog opozivanja u BiH ("TADAT Performance Assessment Report", maj 2018), navedena je, kao jedna od dobrih strana Uprave za neizravno opozivanje BiH, efikasna funkcija unutarnje revizije.

Napominjemo da vanjska ocjena kvaliteta, prema Standardima unutarnje revizije, mora biti provedena od strane kvalificiranog, neovisnog ocjenjivača ili tima ocjenjivača koji su izvan organizacije.

Ukupno 16⁵³ jedinica unutarnje revizije institucija BiH, koje su vršile funkciju unutarnje revizije u izvještajnom razdoblju, surađivalo je s revizorima Ureda za reviziju institucija BiH kako kroz razmjenu revizijske dokumentacije i revizijskih izvješća, tako i kroz potporu provođenju danih preporuka za unaprjeđenje sustava PIFC-a.

Na temelju navedenih podataka posebno ističemo podatak da u jedinicama unutarnje revizije koje nisu kadrovski u potpunosti popunjene angažiranja unutarnjih revizora nisu nadzirana i usmjeravana na odgovarajući način, a što je neophodno kako bi se osiguralo ostvarenje ciljeva, osiguranje kvaliteta i razvoj zaposlenih, kako je to predviđeno relevantnim propisima.

Vanjsko ocjenjivanje aktivnosti unutarnje revizije se, prema Standardima unutarnje revizije, provodi jednom u pet godina. U skladu s navedenim, SHJ planira u okviru IPA programa Europske unije za Bosnu i Hercegovinu "Unaprjeđenje javne unutarnje financijske kontrole u Bosni i Hercegovini", za koji je planirano da se realizira u narednom dvogodišnjem razdoblju, poduzeti aktivnosti na donošenju propisa kojima će se unaprijediti i dodatno urediti i oblast vanjske kontrole kvaliteta unutarnje revizije.

⁵¹ Prema Standardima IR, rezultati vanjskih i periodičnih unutarnjih procjena saopćavaju se nakon završetka istih, a rezultati stalnog nadzora bar jednom godišnje.

⁵² Nije uključena unutarnja revizija Ministarstva sigurnosti jer je ista uspostavljena u studenom 2018.

⁵³ Nije uključena JUR MS BiH koja je uspostavljena u studenom 2018. i UR BHANSA-e u kojoj, prema Zakonu o BHANSA-i, reviziju vrši neovisna agencija. Ured za reviziju institucija BiH nije obavezan vršiti reviziju u BHANSA-i.

U Tablici 7. dan je pregled jedinica unutarnje revizije koje su u tijeku 2018. godine izvršile revizije u institucijama BiH (navedenim u tablicama br. 2, 3. i 4), zajedno s podacima o ukupnom broju izvršenih revizija i danih preporuka po jedinici unutarnje revizije, ukupnom broju dana po JUR provedenim na vršenju revizija, kao i o područjima revidiranja.

Tablica 7.

R. br.	Naziv JUR	Broj osoba u JUR	Broj konačnih izvješća UR u 2018.g.	Broj danih preporuka UR u 2018.g.	Broj ostvarenih revizijskih dana ⁵⁴ JUR	Broj revizijskih dana JUR po izvješću (kolona 6 / 4)	Područja revidiranja u 2018.g.
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1.	JUR Parlamentarne skupštine BiH	2	10	44	335	33	<ul style="list-style-type: none"> - Blagajničko poslovanje - Upravljanje službenim vozilima - Prevencija korupcije - Ugovorene i druge posebne usluge - Planiranje i izvršenje proračuna - Javne nabave i praćenje izvršenja ugovora - Naknadne revizije
2.	JUR Ministarstva financija i trezora BiH	4 ⁵⁵	7	29	296 ⁵⁶	42	<ul style="list-style-type: none"> - Uspostavljanje IT podsistema - Upravljanje imovinom u vlasništvu institucija BiH - Nabave – praćenje realizacije zaključenih ugovora - FUK – provođenje mjera za unaprjeđenje integriteta
3.	JUR Ministarstva obrane BiH	4	16	34	745	47	<ul style="list-style-type: none"> - Planiranje proračunskih rashoda, - Prijem i izdavanje nafte i naft. deriv, - Blagajničko poslovanje, - Obračun plaća i naknada, - Realizacija ugovora za održavanje vozila - Korištenje reprezentacije i poklona, - Rješavanje zahtjeva za izradu diplomatskih i službenih pasoša, viza i drugih dokum. i - Naknadne revizije
4.	JUR Ministarstva komunikacija i prometa BiH	2	11	54	443	40	<ul style="list-style-type: none"> - Javne nabave, - Obračun i isplata plaća i naknada, - Izrada planersko-studijske dokumentacije za Jadransko-jonsku autocestu na dijelu kroz BiH - Naknadna revizija
5.	JUR Granične policije BiH	2	7	21	370	53	<ul style="list-style-type: none"> - Naknada za prevoz na posao i prevoz s posla, - Nadzor državne granice, - Javne nabave, - Naknada za odvojeni život i troškove smještaja i - Naknadna revizija
6.	JUR Državne agencije za istrage i zaštitu BiH	2	5	8	356 ⁵⁷	71	<ul style="list-style-type: none"> - Ugovorene i druge usluge - Blagajničko poslovanje - Naknadne revizije
7.	JUR Obavještajno-sigurnosne agencije BiH	2	5	10	400	80	<ul style="list-style-type: none"> - Osnovna sredstva - Blagajničko poslovanje - Ugovorene i druge usluge - Naknadne revizije

⁵⁴ Podatci dobijeni iz godišnjih izvješća jedinica unutarnje revizije

⁵⁵ JUR MFT BiH nije bila u punom kapacitetu tijekom 2018.

⁵⁶ JUR MFT BiH nije bila u punom kapacitetu tijekom 2018.

⁵⁷ Ostvareni broj revizijskih dana manji je od planiranog zbog odsustva usljed bolovanja.

8.	JUR Uprave za neizravno oporezivanje BiH	4	8	44	746 ⁵⁸	93	<ul style="list-style-type: none"> - Upravljanje dugovanjima po osnovu neizravnih poreza - Postupak prinudne naplate - Planiranje i izvršenje proračuna - Savjetodavne usluge stručnoj radnoj grupi za uspostavu i razvoj sustava FUK-a UINO - Naknadne revizije
9.	JUR Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH	1	6	12	205	34	<ul style="list-style-type: none"> - Grantovi nevladinim organizacijama uključenim u zaštitu žrtava trgovine ljudima - Planiranje i izvršenje proračuna - Naknadne revizije
10.	JUR Ministarstva pravde BiH	2 ⁵⁹	7	27	240 ⁶⁰	34	<ul style="list-style-type: none"> - Upravljanje ljudskim resursima - Naknadne revizije
11.	JUR Ministarstva civilnih poslova BiH	2	5	24	412	82	<ul style="list-style-type: none"> - Plaće i naknade plaća - Javne nabave - Naknadne revizije
12.	JUR Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH	2	5	45	376 ⁶¹	75	<ul style="list-style-type: none"> - Planiranje i izvršenje proračuna - Plaće i naknade plaća - Upravljanje ljudskim resursima
13.	JUR Ministarstva vanjskih poslova BiH	1	13	63	. ⁶²	-	<ul style="list-style-type: none"> - Ugovorene usluge, - Međunarodna pravna pomoć u kaznenim i građanskim stvarima, - Putni troškovi, - Zaključivanje i čuvanje međ. ugovora, - Bilateralni sporazumi, - Ispunjavanje obveza MVP-a i DKP-a iz SSP, - Revizije diplomatsko-konzularnih predstavništava BiH u Amanu, Atini, Londonu, Briselu, Zagrebu i Dohi, - Naknadna revizija
14.	JUR Službe za zajedničke poslove institucija BiH	1	8	17	203	25	<ul style="list-style-type: none"> - Radni odnosi - Unutrašnje osiguranje – protuprovalna zaštita - Vlastiti prihodi - Iskorištenost ljudskih resursa i - Naknadne revizije
15.	JUR Agencije za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka	1	6	13	202	34	<ul style="list-style-type: none"> - Javne nabave - Održavanje opreme - Evidentiranje i refundacija prihoda - Naknadne revizije

⁵⁸ Ostvareni broj revizijskih dana manji je od planiranog zbog odsustva usljed bolovanja.

⁵⁹ JUR MP nije bila u punom kapacitetu tijekom 2018.

⁶⁰ Broj ostvarenih revizijskih dana rukovoditelja JUR MP BiH računat je od polovine studenog 2018. (od dana povratka s porodiljskog odsustva).

⁶¹ Broj ostvarenih revizijskih dana unutarnjeg revizora JUR MVTEO BiH računat je od veljače 2018, kada je primljen na poziciju unutarnjeg revizora u ovoj JUR.

⁶² Zbog organizacijskog statusa unutarnje revizije, do usvajanja novog Pravilnika o un.org. (studen 2018.), postojala je mogućnost angažmana unutarnjeg revizora na poslovima koji nisu vezani za unutarnju reviziju, te zbog toga nisu planirani revizijski dani u skladu s propisima.

16.	JUR Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH	1	3	10	208	69	Popis i otpis imovine i obveza Javne nabave Naknadna revizija	
17.	JUR Agencije za pružanje usluga u zračnoj plovidbi–BHANSa	1	3	-	102	34	Ostvarivanje prava na naknadu za smještaj i odvojen život Naknadne revizije	
18.	JUR Ministarstva sigurnosti BiH	1	Uspostavljena u studenom 2018. godine					
UKUPNO U 2018. godini		35	125*	455	5.639 ⁶³	45	*73 redovite, 47 naknadnih i 5 <i>ad hoc</i> revizija	
UKUPNO U 2017. godini		33	119**	386	5.115 ⁶⁴	43	**64 redovite, 52 naknadnih i 3 <i>ad hoc</i> revizije	

Na temelju podataka iz prethodne tabele uočava se da je u 2018. godini, od strane 17 jedinica unutarnje revizije izvršeno ukupno 125 revizija u kojima je dato 455 preporuka, što u odnosu na 2017. godinu, kada je 17 jedinica unutarnje revizije sačinilo 119 izvješća i dalo ukupno 386 preporuka, predstavlja manje povećanje broja prosječno izvršenih revizija po jedinici unutarnje revizije. Sa 7 revizija po jedinici unutarnje revizije, koliko su u prosjeku provele jedinice unutarnje revizije u 2017. godini, došlo je do povećanja na 7,4 revizije po jedinici unutarnje revizije u 2018. godini. Broj prosječno danih preporuka u jednoj reviziji ostao je nepromijenjen u protekle dvije godine, 5,8 preporuka⁶⁵.

U izvještajnom razdoblju, u 125 obavljenih unutarnjih revizija sudjelovala su ukupno 32 unutarnja revizora⁶⁶ iz čega proizlazi da je prosječan broj obavljenih revizija po unutarnjem revizoru u 2018. godini 3,9. U poređenju s 2017. godinom, kada je obavljeno ukupno 119 unutarnjih revizija u kojima su sudjelovala ukupno 33 unutarnja revizora, što u prosjeku iznosi 3,6 revizija po unutarnjem revizoru, došlo je do manjeg povećanja broja provedenih unutarnjih revizija po unutarnjem revizoru za 8,3%.

U prethodnoj tablici navedeni su i podatci o ukupno ostvarenom broju revizijskih dana za svaku od jedinica unutarnje revizije u 2017. i 2018. godini. Ovaj broj predstavlja ukupan broj radnih dana koji je osoblje unutarnje revizije u jedinici unutarnje revizije provelo na vršenju revizija i provođenju ostalih aktivnosti unutarnje revizije i on ne uključuje obaveznu edukaciju unutarnjih revizora, kao ni druge vrste odsustva s posla. U jedinicama unutarnje revizije koje vrše funkciju unutarnje revizije u više institucija, ovaj broj se odnosi na sve institucije iz njihove nadležnosti u kojima su vršile reviziju. Broj revizijskih dana jedinica unutarnje revizije razlikuje se između jedinica, kako zbog razlike u broju osoblja unutarnje revizije, tako i zbog broja dana provedenih na obveznim edukacijama, te zbog razlike u odsustvu s posla unutarnjih revizora.

⁶³ Ukupan broj provedenih radnih dana na provođenju unutarnjih revizija i ostalih aktivnosti unutarnje revizije za 16 jedinica unutarnje revizije, prema podacima dostavljenim u izvješćima JUR, u kojima su navedena i obrazloženja odstupanja ostvarenih od planiranih revizijskih dana. U ovaj broj nisu uključeni podatci za JUR MS jer je ista uspostavljena u studenom 2018. i JUR MVP BiH, koja zbog mogućnosti angažiranja na poslovima izvan UR nije planirala/pratila izvršenje revizijskih dana.

⁶⁴ Ukupan broj provedenih radnih dana na vršenju unutarnjih revizija i ostalih aktivnosti unutarnje revizija za ukupno 16 jedinica unutarnje revizije, prema podacima dostavljenim u izvješćima JUR. JUR MVP BiH nije dostavila podatak o ostvarenom broju revizijskih dana zbog neusuglašenosti poslova Ureda za reviziju s propisima IR.

⁶⁵ Nisu uključene naknadne revizije u kojima se utvrđuje da li su provedene preporuke dane u prethodnim revizijama.

⁶⁶ Nije uključen unutarnji revizor u MS BiH koji je počeo raditi u studenom 2018. godine, jedan unutarnji revizor iz MP BiH i jedan iz MFT BiH usljed porodijskog odsustva.

Također, iz prethodne tablice vide se i podatci o prosječnom broju revizijskih dana jedinica po reviziji za 2017. i 2018. godinu. Ovaj broj također se razlikuje između jedinica, a isti, pored broja osoblja unutarnje revizije i odsustva s posla unutarnjih revizora, ovisi i od broja ukupno izvršenih revizija. Na broj revizija koji u tijeku godine realiziraju jedinice utječe više čimbenika: vrsta revizije (naknadne revizije traju kraće od redovitih ili *ad hoc* revizija), složenost područja revidiranja, obim revizije, stečeno iskustvo unutarnjih revizora, provođenje istih revizija u drugim institucijama (za JUR koje vrše unutarnju reviziju u više institucija), popunjenost pozicije rukovoditelja JUR i unutarnjeg revizora i dr. U jedinicama koje nemaju popunjenu poziciju rukovoditelja jedinice unutarnje revizije, a to su: Ministarstvo vanjskih poslova BiH, Služba za zajedničke poslove institucija BiH, Agencija za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka, Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH, Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi i Ministarstvo sigurnosti BiH, unutarnji revizori obavljaju i poslove rukovoditelja u vezi sa sačinjavanjem planova unutarnje revizije i periodičnih izvješća, dok u Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH rukovoditelj JUR obavlja i poslove unutarnjeg revizora jer nije popunjena ova pozicija.

4.6. Kontinuirana profesionalna edukacija unutarnjih revizora u institucijama BiH

Kontinuirana profesionalna edukacija (KPE) unutarnjih revizora predstavlja proces u kojem unutarnji revizori u institucijama BiH održavaju razinu svoje stručnosti i kvalitet usluga koje pružaju i postupak kroz koji iste razvijaju i nadograđuju usvajanjem novih znanja kroz daljnji profesionalni razvoj. Zakon o unutarnjoj reviziji institucija BiH i Povelja unutarnje revizije definiraju da je obveza rukovoditelja unutarnje revizije da osigura visok kvalitet aktivnosti unutarnje revizije i da radi na osiguravanju potrebnih obuka unutarnjih revizora, što uključuje pripremu i dostavljanje godišnjeg plana obuke rukovoditelju institucije radi odobravanja i osiguravanja njegovog provođenja.

Obvezu kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora u institucijama BiH definiraju sljedeći propisi:

- Standardi unutarnje revizije i to:
 - Standard 1230 - *Kontinuirano profesionalno usavršavanje* propisuje da su unutarnji revizori dužni unaprjeđivati svoje znanje, vještine i ostale sposobnosti kroz kontinuirano profesionalno usavršavanje.
 - Standard 1210 - *Stručnost* nalaže da unutarnji revizori moraju posjedovati znanje, vještine i druge sposobnosti potrebne za izvršavanje njihovih dužnosti.
- Etički kodeks

Jedno od načela Etičkog kodeksa je kompetentnost unutarnjih revizora koja, između ostalog, definira da unutarnji revizori pružaju samo one usluge za koje imaju potrebna znanja, vještine i iskustvo, te da su obavezni kontinuirano unaprjeđivati svoju stručnost, efektivnost i kvalitet svojih usluga.
- Program obuke i certificiranja unutarnjih revizora u institucijama BiH

Program definira obvezu kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora u institucijama BiH, teme iz područja i oblasti koje su predmet obuka za KPE, vrste kontinuirane profesionalne edukacije, te obvezu izvješćivanja i evidencije o KPE unutarnjih revizora u jedinici unutarnje revizije. SHJ je obavezna, sukladno Programu, na temelju izvješća jedinica unutarnje revizije voditi registar KPE unutarnjih revizora u institucijama BiH.
- Odluka o načinu bodovanja, evidentiranja i izvješćivanja o KPE unutarnjih revizora u institucijama BiH

Odluka definira način bodovanja svake od vrsta KPE koje su definirane Programom, minimalan broj bodova koji su unutarnji revizori u institucijama BiH obavezni ostvariti na godišnjoj razini, kao i način priznavanja kontinuirane profesionalne edukacije obuka koje organiziraju domaći i/ili međunarodni pružatelji usluga/izvođači obuka.

- Naputak o KPE unutarnjih revizora u institucijama BiH
Naputak definira način prijavljivanja unutarnjih revizora na obuke iz KPE, dokumentaciju koja je neophodna za priznavanje obuka kao KPE, način vođenja evidencije o KPE unutarnjih revizora u jedinici unutarnje revizije i izvješćivanja SHJ o KPE unutarnjih revizora.

Navedenim propisima definirano je i da SHJ priprema i/ili organizira obuke u vezi s temama iz područja i oblasti koje su predmet obuka za KPE i da dostavlja unutarnjim revizorima u institucijama BiH informacije o održavanju obuka koje organizira samostalno ili u suradnji s domaćim ili međunarodnim pružateljima usluga/izvođačima obuka. Na temelju dostavljenih zahtjeva jedinica unutarnje revizije SHJ daje, također sukladno navedenim propisima, mišljenje o ispunjavanju uvjeta za bodovanje i prihvatljivost obuka koje organiziraju domaći i/ili međunarodni izvođači obuka kao kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora u institucijama BiH.

U izvještajnom razdoblju SHJ je, sukladno propisima iz oblasti KPE, organizirala obuku za unutarnje revizore u institucijama BiH o temama utvrđenim Programom obuke i certificiranja unutarnjih revizora u institucijama BiH, te dala ukupno 93 mišljenja o ispunjavanju uvjeta za bodovanje obuka koje organiziraju drugi izvođači obuka.

Koordinacijski odbor centralnih jedinica za harmonizaciju organizirao je u izvještajnom razdoblju obuku kojoj su pored unutarnjih revizora iz institucija Bosne i Hercegovine nazočili i unutarnji revizori iz javnog sektora Republike Srpske i Federacije BiH.

Od ukupnog broja osoblja unutarnje revizije u institucijama BiH (37⁶⁷), u izvještajnom razdoblju obveza kontinuirane profesionalne edukacije odnosila se na 32 zaposlena⁶⁸. Ovu obvezu jedino nije u potpunosti ispunio rukovoditelj JUR MVTEO BiH zbog odsustva usljed bolovanja.

Napominjemo da su unutarnji revizori obavezni, sukladno Standardima unutarnje revizije, Etičkim kodeksom i propisima iz oblasti kontinuirane profesionalne edukacije, unaprjeđivati svoje znanje, vještine i ostale sposobnosti kroz kontinuiranu profesionalnu edukaciju kako bi efektivno obavljali svoje profesionalne obveze.

Ukoliko unutarnji revizori ne posjeduju dovoljno znanja i vještina potrebnih za kvalitetno izvršavanje njihovih dužnosti, može se dovesti u pitanje da li su angažiranja unutarnjih revizora obavljena stručno i da li doprinose unaprjeđenju upravljačkih i kontrolnih mehanizama, dajući preporuke i savjete u svezi s aktivnostima koje su predmet revidiranja.

4.7. Unaprjeđenje sustava unutarnje revizije

Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije za 2018. godinu dalo je, pored pregleda stanja zakonodavnog okvira unutarnje revizije u institucijama BiH, i kumulativne podatke o izvršenim unutarnjim revizijama u izvještajnom razdoblju. Efekti unutarnje revizije koji su obuhvaćeni konsolidiranim izvješćem ogledaju se u kvantitetu i kvalitetu preporuka koje daju jedinice unutarnje

⁶⁷ U ovaj broj su uključena i 2 zaposlena u Odsjeku za razvoj sustava unutarnje revizije SHJ.

⁶⁸ Prema propisima iz oblasti KPE, novozaposleni unutarnji revizori u godini u kojoj su počeli s radom kao UR, ne podliježu obvezi KPE, kao i unutarnji revizori kojima je SHJ odobrila oslobađanje od obveze KPE za određeno razdoblje. U 2018. godini ukupno 5 unutarnjih revizora nije bilo obavezno ispuniti obvezu KPE.

revizije u smislu unapređenja poslovanja i funkcioniranja institucija BiH. Također, efekti unutarnje revizije ogledaju se i u ostvarenom napretku u uspostavljanju i dogradnji sustava javne unutarnje financijske kontrole i unutarnje revizije, kao i kvalitetu savjetodavnih usluga koje unutarnja revizija pruža menadžmentu institucija.

Rezultati rada unutarnje revizije ogledaju se u davanju kvalitetnih preporuka, s jedne, ali i u realizaciji danih preporuka i unapređenju sustava financijskog upravljanja i kontrole u institucijama koje imaju uspostavljenu funkciju unutarnje revizije, s druge strane. U narednom razdoblju očekuje se daljnji napredak u ovoj oblasti kako kroz povećanje obima i kvaliteta revizijskih izvješća i preporuka koje unutarnji revizori daju, tako i kroz daljnje uspostavljanje i jačanje sustava unutarnje revizije i njenih kapaciteta u institucijama BiH.

Od rukovoditelja jedinica unutarnje revizije očekuje se da posebnu pažnju posvete unapređenju procesa planiranja, što podrazumijeva usmjeravanje aktivnosti unutarnje revizije u područja u kojima se, na temelju cjelovite analize poslovanja i upravljanja rizicima, identificiraju slabosti unutarnjih kontrola, ali također i povećanje efikasnosti i učinka same revizije kroz porast broja planiranih i izvršenih revizija. Unapređenje procesa planiranja preduvjet je za povećanje doprinosa unutarnje revizije ostvarenju ciljeva institucije i boljoj usklađenosti poslovanja s propisima, što se može postići kroz bolju iskorištenost revizijskih resursa, porast broja revidiranih područja i danih preporuka za otklanjanje utvrđenih slabosti.

Dodatni efekti unutarnje revizije umnogome će ovisiti i od efikasnosti i efektivnosti kadrovske popunjavanja i ustrojstvenog usklađivanja jedinica koje nisu u potpunosti ili popunjene ili uspostavljene s relevantnim propisima, ali isto tako i od spremnosti menadžmenta i unutarnjih revizora za daljnji napredak na razvoju funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH, ali i cijelog koncepta PIFC-a.

Važan zadatak i izazov za SHJ i jedinice unutarnje revizije u narednom razdoblju svakako će biti i rad na uvođenju i povećanju kontrole kvaliteta rada unutarnje revizije sukladno zahtjevima Standarda unutarnje revizije i primjerima najbolje prakse.

Iz svega iznesenog u ovom izvješću, primjetno je da je u proteklom razdoblju učinjen dodatni napredak u uspostavljanju i razvoju sustava unutarnje revizije koji se ogleda u objavljivanju i primjeni propisa kojima se definira sustav unutarnje revizije i funkcionalnog uspostavljanja sustava unutarnje revizije od strane SHJ, s jedne, ali i u kvalitetu vršenja funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH, s druge strane. Ipak, stupanj napretka u ovoj oblasti od strane institucija BiH mogao bi i morao biti na znatno višoj razini čime bi se dao dodatni podstrek u razvoju ove oblasti i približavanju Bosne i Hercegovine i njenog sustava javne unutarnje financijske kontrole europskim vrijednostima.

5. Informacija o realizaciji Strategije razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH za razdoblje 2016 – 2018. godina u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju

5.1. Osnove Strategije razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH za razdoblje 2016 – 2018. godina

U prosincu 2016. godine usvojena je Strategija razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama Bosne i Hercegovine za razdoblje 2016-2018 (Strategija). Strategija predstavlja opredjeljenje institucija BiH za daljnji razvoj sustava PIFC-a, unutarnje revizije i unutarnjih financijskih kontrola, koji treba rezultirati njihovom jačom integracijom u procese upravljanja u institucijama BiH. Pomenuta integracija trebala bi rezultirati vidljivim doprinosom ovih sustava u osiguranju odgovornosti

rukovoditelja institucija, te postizanju veće zakonitosti i pravilnosti u trošenju proračunskih sredstava i realizaciji ciljeva za koje su namijenjena. Polazeći od trenutnog stanja, uočenih slabosti i poteškoća, te preporuka Europske komisije, Strategija određuje ciljeve i aktivnosti daljnjeg razvoja koji će javne unutarnje financijske kontrole približiti standardima i praksi Europske unije.

Strategija predviđa fazni pristup razvoju sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH u razdoblju 2016 - 2018, u ovisnosti od stanja i potreba razvoja u proračunskom sustavu. U prvoj fazi naglasak se stavlja na jačanje kontrola zakonitosti i pravilnosti za što postoji očigledna potreba zbog još prisutnih nedostataka u planiranju i izvršavanju proračuna, računovodstvu, javnim nabavama, što su ujedno i ključna područja za uspostavljanje i razvoj financijskog upravljanja i kontrole u institucijama BiH. U drugoj fazi naglasak se stavlja na stvaranje preduvjeta za razvoj upravljanja usmjerenog na ciljeve i rezultate. Navedeno uključuje razvoj srednjoročnog planiranja i povezivanja srednjoročnog planiranja s budžetskim ciklusom kroz razvoj programskog planiranja. Programi u funkciji povezivanja srednjoročnih ciljeva i proračunskih sredstava stvorit će podlogu ne samo za praćenje zakonitosti i pravilnosti, već i za ocjenu ekonomičnosti, efektivnosti i efikasnosti u trošenju proračunskih sredstava.

U pogledu unutarnje revizije, Strategija 2016 - 2018 definirala je da je razvoj unutarnje revizije trebao biti usmjeren na realizaciju sljedećih ciljeva:

- a) Unaprjeđenje regulative i metodologije rada unutarnje revizije,
- b) Jačanje kapaciteta unutarnje revizije,
- c) Povećanje učinka i kvaliteta rada unutarnje revizije.

Realizacija ciljeva i mjera predviđenih Strategijom izravno doprinosi ispunjavanju zahtjeva na putu daljnje integracije BiH u Europsku uniju. Kvalitetni sustavi unutarnjih kontrola ujedno su presudan faktor za ostvarivanje prava pristupa i korištenje predpristupnih fondova Europske unije. Implementacija Strategije treba unaprijediti kvalitet upravljanja javnim sredstvima kroz usklađivanje sa standardima i praksom Europske unije, osiguravajući veću transparentnost i odgovornost u trošenju javnih sredstava.

5.2. Realizacija Strategije razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH za razdoblje 2016 – 2018. godina

Akcijski plan je sastavni dio Strategije razvoja sustava unutarnjih financijskih kontrola u institucijama BiH za razdoblje 2016 – 2018 koju je Vijeće ministara BiH usvojilo na 87. sjednici održanoj 29.12.2016. godine, a isti sadrži ciljeve i mjere za njihovu realizaciju, razdoblje u kojem se očekuje realizacija, nositelje aktivnosti, pokazatelje uspješnosti i izvore financiranja utvrđenih mjera i aktivnosti.

Strategijom je predviđena izrada operativnih godišnjih akcijskih planova rada za svaku kalendarsku godinu predviđenu Strategijom. Sadržaj godišnjeg akcijskog plana izvodi se iz Akcijskog plana Strategije i daje pregled aktivnosti koje će se provesti radi realizacije predviđenih mjera. Sukladno navedenoj obvezi, SHJ je pripremila operativni godišnji akcijski plan za 2018. godinu u kojem su precizno definirane aktivnosti i razdoblje izvršenja u svezi s realizacijom utvrđenih ciljeva daljnjeg razvoja upravljanja javnim financijama.

Strategijom je definirano i da će SHJ izvješćivati Vijeće ministara BiH o realizaciji Strategije u okviru redovitog Godišnjeg konsolidiranog izvješća o sustavu unutarnje revizije u institucijama BiH i Konsolidiranog izvješća o sustavu financijskog upravljanja i kontrole.

U izvještajnom razdoblju SHJ je u oblasti unutarnje revizije, a sukladno ciljevima utvrđenim u Strategiji i Akcijskom planu, realizirala sljedeće:

a) Unaprjeđenje regulative i metodologije rada unutarnje revizije⁶⁹

U okviru ovog cilja Akcijskim planom definirane su sljedeće mjere: ažuriranje podzakonske regulative iz oblasti unutarnje revizije, izmjene i dopune Priručnika za unutarnju reviziju sa standardima unutarnje revizije i izrada propisa za provjeru kvaliteta rada unutarnje revizije.

SHJ je tijekom 2018. godine donijela novu Povelju unutarnje revizije ("Službeni glasnik BiH", broj 30/18/) koja je usklađena sa Standardima unutarnje revizije u institucijama BiH, objavljenim u "Službenom glasniku BiH", broj 93/17. Također, u 2018. godini SHJ je utvrdila novi Okvirni tekst sporazuma o vršenju funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH, u skladu s novim Standardima unutarnje revizije, koji je objavljen u "Službenom glasniku BiH" broj 38/18. U prosincu 2018. godine SHJ je, sukladno Okvirnom programu obuke i certifikacije unutarnjih revizora za javni sektor BiH Koordinacijskog odbora SJH broj: KO-12/16 od 26.12.2016, donijela Izmjene i dopune programa obuke i certificiranja unutarnjih revizora u institucijama BiH, a koje su objavljene u "Službenom glasniku BiH", broj 89/18.

Tijekom 2018. godine započete su aktivnosti na prikupljanju i analizi materijala za pripremu metodologije za vršenje revizije učinka. U tijeku 2018. godine formirana je i Radna grupa za izradu Nacrta priručnika za reviziju učinka, koju čine predstavnici SHJ, rukovoditelji JUR i unutarnji revizori iz šest jedinica unutarnje revizije. Radna grupa je zajedno s ekspertima nizozemskog Ministarstva financija, a na temelju bilateralnog sporazuma o suradnji zaključenog između Ministarstva financija Nizozemske i Ministarstva financija i trezora BiH, pripremila prijedlog Nacrta priručnika koji će u narednom razdoblju biti testiran i prilagođavan. Planirano je da se prije objave Priručnika, isti testira kroz provođenje pilot revizije učinka, pod nadzorom nizozemskih eksperata, u jednoj od institucija BiH. Ažuriranje postojećeg Priručnika i izrada metodologije za kontrolu kvaliteta unutarnje revizije planirano je da se realizira u okviru Projekta EU financiranog iz IPA fonda - "Unaprjeđenje javne unutarnje financijske kontrole u BiH - PIFC III" do 01.10.2020. godine.

b) Jačanje kapaciteta unutarnje revizije⁷⁰

U okviru ovog cilja Akcijskim planom definirane su sljedeće mjere: uspostavljanje JUR koje imaju minimum potrebnog broja zaposlenih sukladno propisima i jačanje kapaciteta unutarnjih revizora; nadzor nad provođenjem i razvoj programa obuke za certificiranje unutarnjih revizora, kontinuirana profesionalna edukacija i obuke unutarnjih revizora u institucijama BiH kroz radionice koje će se održavati u suradnji sa strukovnim udruženjima s kojima SHJ MFT BiH ima zaključene memorandume o saradnji.

Tijekom 2018. godine SHJ je zaprimila jedan zahtjev za davanje suglasnosti na pravilnik o unutarnjoj organizaciji, u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju, na koji je u predviđenom roku dana suglasnost. Također, u izvještajnom razdoblju SHJ je dala, na osnovu dobijenih zahtjeva od strane jedinica unutarnje revizije, i stručna mišljenja za dvije institucije u svezi s korištenjem dodatnih obrazaca u tijeku vršenja revizije. U okviru realizacije ovog cilja i definiranih mjera, SHJ je davala i pojašnjenja u svezi s primjenom pojedinih odredbi propisa kojima su definirani načini suradnje s Uredom za reviziju institucija BiH, donošenja Povelje unutarnje revizije, oslobađanje od obveze KPE, osiguranje zaštite i poštovanja "vlasništva" informacija do kojih unutarnja revizija dolazi u tijeku vršenja revizije, provođenje određenih procedura, kao što je primjena sustava upravljanja dokumentima (DMS), te druga specifična pitanja.

Sukladno propisima o obaveznom stručnom usavršavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH, SHJ je tijekom listopada organizirala obuke za unutarnje revizore institucija BiH o temama iz područja i oblasti definiranih relevantnim propisima o kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora. Na ovim obukama sudjelovalo je 36 unutarnjih revizora iz institucija BiH. Također, u 2018. godini SHJ je u okviru Koordinacijskog odbora središnjih jedinica za harmonizaciju sudjelovala u organizaciji Konferencije o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru BiH, u

⁶⁹ Strategije razvoja sustava unutarnjih finacijskih kontrola u institucijama BiH za razdoblje 2016 – 2018- cilj 5.

⁷⁰ Strategije razvoja sustava unutarnjih finacijskih kontrola u institucijama BiH za razdoblje 2016 – 2018 – cilj 6

svrhu kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora, na kojoj su sudjelovali unutarnji revizori sa sve tri razine vlasti u BiH. Na ovoj konferenciji – obuci u okviru kontinuirane profesionalne edukacije, sudjelovala su 52 zaposlena u institucijama BiH.

Na osnovu dostavljenih zahtjeva jedinica unutarnje revizije i unutarnjih revizora, SHJ je dala 93 mišljenja o priznavanju obuka koje organiziraju drugi pružatelji usluga kao kontinuirane profesionalne edukacije unutarnjih revizora u institucijama BiH. U izvještajnom razdoblju SHJ je obradila, u skladu s Pravilnikom o zapošljavanju unutarnjih revizora u institucijama BiH, i 29 zahtjeva za verifikaciju certifikata unutarnjih revizora stečenih kod strukovnih udruženja ili entitetskih SHJ.

c) Povećanje učinka i kvaliteta rada unutarnje revizije⁷¹

U okviru ovog cilja Akcijskim planom definirane su sljedeće mjere: usmjeravanja aktivnosti unutarnje revizije u konkretnije teme i složenija područja; potpora provođenju horizontalnih i vertikalnih revizija; razvoj suradnje između unutarnje revizije i rukovodstva; razvoj suradnje između SHJ MFIT BiH i Ureda za reviziju institucija BiH; kontinuirana profesionalna edukacija i provjera kvaliteta rada unutarnje revizije i podrška SHJ MFIT BiH usavršavanju, obukama i kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora.

I tijekom 2018. godine, SHJ je kroz Odsjek za razvoj sustava unutarnje revizije bila u stalnom kontaktu i proaktivnom odnosu s unutarnjim revizorima institucija BiH. Formalno, održano je 13 radnih sastanaka s rukovoditeljima JUR i unutarnjim revizorima institucija BiH na kojima su razmatrane različite teme i mjere navedene u okviru realizacije ovog cilja, odnosno na ovim sastancima se razmatralo i razgovaralo i o aktivnostima UR i njihovom usmjeravanju u specifične teme i složenija područja u skladu s izvršenim procjenama rizika. Također, pružena je potpora provođenju unutarnjih revizija i razvoju suradnje između unutarnje revizije i rukovodstva, kao i razvoju suradnje između unutarnjih revizora i revizora Ureda za reviziju institucija BiH. Kontinuirana profesionalna edukacija i podrška SHJ MFIT BiH usavršavanju, obukama i kontinuiranoj profesionalnoj edukaciji unutarnjih revizora teme su koje su obrađene i na sastancima s predstavnicima jedinica unutarnje revizije, a koje su valorizirane i kroz obrađene zahtjeve i izdata 93 mišljenja SHJ o ovom pitanju.

6. Zaključci Vijeća ministara BiH

6.1. Realizacija zaključaka Vijeća ministara BiH

Vijeće ministara BiH je, prilikom razmatranja Godišnjeg konsolidiranog izvješća unutarnje revizije za 2017. godinu na svojoj 142. sjednici održanoj 15.05.2018. godine, usvojilo sljedeće zaključke:

- 1) Zadužuje se Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora BiH da nastavi razvijati sustav unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine i pruži potporu institucijama koje uspostavljaju jedinice unutarnje revizije kako bi se uspostavila operativna i funkcionalna struktura unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine;
- 2) Zadužuju se institucije u okviru kojih je propisana obveza uspostavljanja jedinica unutarnje revizije da, zajedno s Ministarstvom financija i trezora BiH, osiguraju sredstva i provedu procedure zapošljavanja unutarnjih revizora kako bi se poštovali planovi za uspostavljanje i funkcioniranje unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine;
- 3) Zadužuju se rukovoditelji jedinica unutarnje revizije i rukovoditelji institucija Bosne i Hercegovine da, sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 27/08 i

⁷¹ Strategija razvoja sustava unutarnjih finansijskih kontrola u institucijama BiH za razdoblje 2016 – 2018 – cilj

32/12) i Odluci o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, ("Službeni glasnik BiH", br. 49/12 i 69/17) dosljedno primjenjuju propisane procedure kojima je reguliran način postupanja i provođenja Povelje unutarnje revizije ("Službeni glasnik BiH", br. 82/11) i Sporazuma o vršenju funkcije unutarnje revizije ("Službeni glasnik BiH", broj 73/12);

- 4) Zadužuju se rukovoditelji jedinica unutarnje revizije da dosljedno primjenjuju propisanu metodologiju rada unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, posebno u svezi s obaveznom izradom strateških (trogodišnjih) i godišnjih planova rada jedinica unutarnje revizije, kao i sam način i postupak njihove pripreme, te izradu konsolidiranih strateških i godišnjih planova rada jedinica unutarnje revizije koje pružaju usluge unutarnje revizije u više institucija;
- 5) Zadužuju se rukovoditelji institucija da u suradnji s rukovoditeljima jedinica unutarnje revizije i unutarnjim revizorima prate primjenu preporuka danih u ranijim izvješćima unutarnje revizije radi utvrđivanja jesu li poduzete konkretne aktivnosti i postignuti željeni rezultati, te da o rezultatima takvog praćenja informiraju Središnju harmonizacijsku jedinicu Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine;
- 6) Zadužuju se Ministarstvo financija i trezora BiH i Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine da ovo izvješće dostave Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine.

SHJ je odmah, nakon usvajanja navedenih zaključaka Vijeća ministara BiH, o istim upoznala sve institucije BiH i jedinice unutarnje revizije kako bi poduzeli potrebne mjere i radnje na njihovoj realizaciji.

U tijeku pripremnih aktivnosti na izradi Godišnjeg konsolidiranog izvješća unutarnje revizije za 2018. godinu, SHJ je tražila od institucija BiH i jedinica unutarnje revizije da, uz godišnje izvješće unutarnje revizije, dostave i informacije o realizaciji naprijed navedenih zaključaka Vijeća ministara BiH.

Na temelju informacija dobijenih od institucija BiH i jedinica unutarnje revizije, te aktivnosti poduzetih od strane SHJ, u nastavku dajemo pregled realizacije naprijed navedenih zaključaka:

- 1) SHJ je, sukladno svojim nadležnostima i kapacitetima, nastavila s proaktivnim angažmanom na realizaciji započetih aktivnosti na razvoju sustava unutarnje revizije u institucijama BiH. To se ogleda i u objavljivanju propisa kojima je uređena ova oblast, kao i edukaciji unutarnjih revizora, ali i u praćenju aktivnosti unutarnje revizije i poduzetih aktivnosti od strane institucija BiH koje su obavezne uspostaviti unutarnju reviziju sukladno relevantnim propisima.

Značajni dokumenti iz oblasti unutarnje revizije koji se odnose na realizaciju zaključaka Vijeća ministara BiH, objavljeni u izvještajnom razdoblju, su: Povelja unutarnje revizije ("Službeni glasnik BiH", broj 30/18) i okvirni tekst Sporazuma o vršenju funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 32/18), koji su usuglašeni sa Standardima unutarnje revizije u institucijama BiH⁷² ("Službeni glasnik BiH", broj 93/17). Također, u izvještajnom razdoblju poduzete su i aktivnosti na izradi nove metodologije rada unutarnje revizije kojom će biti definiran način i postupci provođenja revizije učinka od strane unutarnjih revizora u institucijama BiH⁷³.

U postupku provođenja propisa kojima je reguliran način uspostavljanja jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH, SHJ je zaprimila 17 zahtjeva za usuglašavanje pravilnika o

⁷² Odlukom o usvajanju Standarda unutarnje revizije u institucijama BiH regulirano je usvajanje i primjena Međunarodnih standarda za profesionalnu praksu unutarnje revizije.

⁷³ Formirana je Radna grupa za izradu Nacrta priručnika za reviziju učinka, koju čine imenovani predstavnici SHJ i jedinica unutarnje revizije. Izrada ovog nacrta odvija se u suradnji sa ekspertima Nacionalne akademije za ekonomiju i financije Ministarstva financija Holandije, u okviru bilateralnog sporazuma zaključenog između MFT BiH i MF Holandije.

unutarnjoj organizaciji. Svi ovi zahtjevi i prijedlozi pravilnika detaljno su razmotreni, u skladu s nadležnostima SHJ i njihove usaglašenosti s važećim propisima kojima je regulirana ova oblast. Nakon što su pravilnici usuglašeni s navedenim propisima, SHJ je, sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH, dala svoju suglasnost čime su osigurani uvjeti za nastavak procedure izmjene pojedinačnih pravilnika o unutarnjoj organizaciji, u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju. Zaključno s 31.12.2018. godine, ukupno 15 institucija je okončalo propisanu proceduru izmjene pravilnika.

Do kraja izvještajnog razdoblja 12 jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH popunilo je poziciju rukovoditelja jedinice, na koje je SHJ dala u skladu sa Zakonom o unutarnjoj reviziji, a na temelju ispunjenosti propisanih uvjeta, potrebnu suglasnost za imenovanje.

Također, u svrhu daljnjeg razvoja sustava unutarnje revizije i unaprjeđenja rada jedinica unutarnje revizije, SHJ u skladu sa svojim nadležnostima aktivno poduzima aktivnosti i na edukaciji unutarnjih revizora, koje se odvija kroz organiziranje obuka, izdavanje mišljenja o prihvatljivosti obuka koje organiziraju drugi izvođači obuka, održavanje sastanaka s unutarnjim revizorima, dostavljanje odgovora na zaprimljene upite o načinu primjene propisa i metodologije rada od strane unutarnjih revizora.

SHJ je, u svrhu osiguranja potrebnih sredstava za zapošljavanje unutarnjih revizora u institucijama BiH, posebno izvjestila i Ministarstvo financija i trezora BiH o zaključku Vijeća ministara BiH i institucije BiH, da osiguraju sredstva i provedu procedure zapošljavanja unutarnjih revizora, kako bi u postupku pripreme i izrade proračuna institucija BiH poduzeli neophodne radnje.

Od 2011. godine SHJ redovito, na godišnjoj razini, na temelju godišnjih izvješća jedinica unutarnje revizije priprema Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije, koje se nakon odobrenja ministra financija i trezora BiH dostavlja Vijeću ministara BiH. Pored detaljnog informiranja o poduzetim aktivnostima po svakoj od obaveza za koju je odgovorna, SHJ kroz Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije izvještava o stanju, aktivnostima i problemima u oblasti unutarnje revizije u institucijama BiH, te predlaže i mjere za poboljšanje stanja u oblasti unutarnje revizije, u vidu zaključaka Vijeća ministara BiH.

- 2) Od ukupno 10 institucija BiH koje nisu u potpunosti uspostavile i kadrovski popunile jedinice unutarnje revizije i na koje se odnosi zaključak Vijeća ministara BiH da zajedno sa Ministarstvom financija i trezora BiH osiguraju sredstva i provedu procedure zapošljavanja unutarnjih revizora, SHJ je u tijeku izrade GKI IR obaviještena o sljedećem:
 - dvije institucije, Ministarstvo vanjskih poslova BiH i Agencija za identifikacijske dokumente, evidenciju i razmjenu podataka BiH, okončale su proceduru izmjene i usvajanja pravilnika o unutarnjoj organizaciji koji je u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju usklađen s relevantnim propisima, te u skladu s istim pokrenuli i proceduru zapošljavanja rukovoditelja jedinice unutarnje revizije.
 - Ministarstvo sigurnosti BiH je uspostavilo unutarnju reviziju⁷⁴ na temelju važećeg ("starog") pravilnika o unutarnjoj organizaciji, koji u dijelu koji se odnosi na unutarnju reviziju, nije usklađen s relevantnim propisima. Ovo ministarstvo pokrenulo je proceduru izmjene i usvajanja novog pravilnika usklađenog s propisima iz oblasti unutarnje revizije.
 - Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH, u kojoj je popunjena pozicija unutarnjeg revizora također na temelju važećeg ("starog") pravilnika o unutarnjoj organizaciji koji nije usklađen s propisima iz oblasti unutarnje revizije, obavijestila je SHJ da su u postupku pribavljanja potrebnih saglasnosti za izmjenu pravilnika⁷⁵.

⁷⁴ Popunjena pozicija unutarnjeg revizora.

⁷⁵ U siječnju 2019. godine dobijeno mišljenje MFT BiH, te je u toku priprema postupanja po istom.

- Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH⁷⁶ i Služba za zajedničke poslove institucija BiH⁷⁷ izvjestili su SHJ da su u proračunu za ove dvije institucije, za 2018. i 2019. godinu, planirana sredstva za kadrovsko popunjavanje jedinice unutarnje revizije, ali da u toku izvještajnog razdoblja isto nije i realizirano.
- Agencija za pružanje usluga u zračnoj plovidbi BiH⁷⁸ obavijestila je SHJ da je u ovoj agenciji u toku postupak izrade novog pravilnika.

Od preostale tri institucije koje nisu u potpunosti kadrovski popunile jedinicu unutarnje revizije⁷⁹, a to su: Ministarstvo pravde BiH, Ministarstvo civilnih poslova BiH i Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, SHJ nije obaviještena da li su u proračunima ovih institucija planirana sredstva za kadrovsko popunjavanje jedinice unutarnje revizije.

- 3) SHJ je kroz godišnja izvješća jedinica unutarnje revizije obaviještena da je ukupno 70 institucija potpisalo Povelju unutarnje revizije i Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije s jedinicama unutarnje revizije. Također, obaviještena je i da se dosljedno primjenjuju propisane procedure kojima je reguliran način postupanja i provođenja Povelje unutarnje revizije i Sporazuma o vršenju funkcije unutarnje revizije.

Povelju unutarnje revizije nisu prihvatile potpisati sljedeće institucije: Predsjedništvo BiH⁸⁰, Ustavni sud BiH, Sud BiH i Tužiteljstvo BiH⁸¹. Za Ustavni sud BiH, Sud BiH i Tužiteljstvo BiH Središnja harmonizacijska jedinica MFT BiH pokušava naći rješenje o uspostavljanju i funkcioniranju neovisne unutarnje revizije i u ovim institucijama.

Jedinica unutarnje revizije Ministarstva sigurnosti BiH, koja je uspostavljena u studenom 2018, obavijestila je SHJ da planira u narednom razdoblju potpisati Povelju unutarnje revizije i Sporazum o vršenju funkcije unutarnje revizije s četiri institucije za koje je nadležna vršiti unutarnju reviziju⁸².

- 4) Sve jedinice unutarnje revizije koje su vršile unutarnju reviziju u institucijama BiH u izvještajnom razdoblju obavijestile su SHJ da se unutarnji revizori u svom radu u potpunosti pridržavaju propisane metodologije rada, osim u JUR Ministarstva vanjskih poslova BiH⁸³ u kojoj nisu bili stvoreni uvjeti za potpunu primjenu metodologije. Međutim, kada je riječ o unutarnjoj ocjeni kvaliteta, koja čini sastavni dio propisane metodologije rada unutarnje revizije u institucijama BiH i koja, prema Standardima unutarnje revizije, predstavlja jednu od aktivnosti koju je obavezan provoditi rukovoditelj JUR, za izvještajno su razdoblje dobijeni različiti odgovori jedinica unutarnje revizije o njenom provođenju.

⁷⁶ Popunjena samo pozicija rukovoditelja JUR.

⁷⁷ Popunjena samo pozicija unutarnjeg revizora. SZP je obavijestila SHJ da zbog povećanog obima posla i potrebe zapošljavanja u drugim organizacionim jedinicama nije izvršeno zapošljavanje rukovoditelja JUR, te da će nastojati u tijeku 2019. popuniti ovu poziciju.

⁷⁸ Popunjena samo pozicija unutarnjeg revizora na temelju važećeg pravilnika o unutarnjoj organizaciji koji nije uslađen s propisima iz oblasti unutarnje revizije.

⁷⁹ Sve tri institucije imaju rukovoditelja JUR i jednog unutarnjeg revizora, dok su pravilnikom predviđena po 2 unutarnja revizora u svakoj od ovih institucija.

⁸⁰ Usluge UR pruža JUR MFT BiH, u skladu s Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH.

⁸¹ JUR MP BiH je nadležna vršiti unutarnju reviziju u Ustavnom sudu BiH, Sudu BiH i Tužiteljstvu BiH.

⁸² U skladu s Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH, JUR MS BiH nadležna je da, osim u Ministarstvu sigurnosti BiH, unutarnju reviziju vrši i u: Agenciji za policijsku potporu, Agenciji za forenzička ispitivanja i vještačenja, Agenciji za školovanje i stručno osposobljavanje kadrova i Službi za poslove sa strancima BiH.

⁸³ Zbog neusuglašenosti opisa poslova Ureda/Inspektorata, koji je samo jednim dijelom obavljao poslove unutarnje revizije, a drugim konzularne poslove u MVP-u. Potpuna primjena metodologije rada unutarnje revizije u MVP-u bit će moguća nakon organizacijskog uspostavljanja JUR u skladu s propisima i njenog kadrovskog popunjavanja.

Također, sve jedinice unutarnje revizije sačinile su strateške i godišnje planove rada unutarnje revizije, poštujući sam način i postupak njihove pripreme definiran metodologijom rada. Od sedam jedinica unutarnje koje su vršile unutarnju reviziju u izvještajnom razdoblju, a obavezne su sačiniti konsolidirani strateški i godišnji plan radi adekvatnog planiranja aktivnosti unutarnje revizije po institucijama i praćenja njihove realizacije, samo JUR Ministarstva financija i trezora BiH iste nije sačinila⁸⁴.

- 5) SHJ je kroz godišnja izvješća jedinica unutarnje revizije obaviještena da je u svim institucijama u kojima su provedene unutarnje revizije izvršeno i praćenje primjene preporuka radi utvrđivanja da li su poduzete konkretne aktivnosti i postignuti željeni rezultati, osim za preporuke dane u jednoj reviziji koja je obuhvatila tri institucije⁸⁵. Jedinice unutarnje revizije dostavile su SHJ i podatke o stupnju realizacije preporuka danih u ranijim izvješćima unutarnje revizije, što je detaljno prikazano u Godišnjem konsolidiranom izvješću unutarnje revizije.
- 6) Ministarstvo financija i trezora BiH i SHJ su, sukladno zaključcima Vijeća ministara BiH, dostavile Parlamentarnoj skupštini BiH Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije za 2017. godinu.

6.2. Prijedlog zaključaka Vijeća ministara BiH

Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora BiH, sukladno odredbama čl. 24. i 25. Zakona o unutarnjoj reviziji institucija BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 27/08 i 32/12), pripremila je Godišnje konsolidirano izvješće unutarnje revizije, te predlaže da Vijeće ministara BiH, nakon razmatranja Izvješća, donese sljedeće

ZAKLJUČKE

1. Vijeće ministara podržava mjere i aktivnosti Središnje harmonizacijske jedinice Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine u svezi s unaprjeđenjem i razvojem sustava unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine, kao i mjere i aktivnosti koje poduzimaju institucije BiH koje uspostavljaju jedinice unutarnje revizije, kako bi se uspostavila operativna i funkcionalna struktura unutarnje revizije u institucijama Bosne i Hercegovine;
2. Zadužuju se institucije Bosne i Hercegovine u okviru kojih je propisana obveza uspostavljanja jedinica unutarnje revizije da, zajedno sa Ministarstvom financija i trezora BiH, osiguraju sredstva i provedu procedure zapošljavanja unutarnjih revizora u 2019. godini;
3. Zadužuje se Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine da, u okviru svojih nadležnosti, onemogući nenamjensko trošenje proračunskih sredstava odobrenih za uspostavljanje i funkcioniranje unutarnje revizije;

⁸⁴ Navedeno je obrazloženje da, zbog planiranog provođenja redovitih revizija u samo jednoj instituciji, nisu smatrali potrebnim sačiniti konsolidirane planove.

⁸⁵ JUR MFT BiH je provela u 2017. godini jednu reviziju u Generalnom tajništvu VM BiH, MFT BiH i ADS BiH. Za preporuke date u ovoj reviziji nije utvrđen status.

4. Zadužuju se rukovoditelji jedinica unutarnje revizije i unutarnji revizori da se u svom radu u potpunosti pridržavaju metodologije i naputaka SHJ i da o tome blagovremeno izvješćuju Središnju harmonizacijsku jedinicu Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine;
5. Zadužuje se Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine da kroz realizaciju projekta "Unaprjeđenje javne unutarnje financijske kontrole u Bosni i Hercegovini" - (PIFC 3), koji se financira iz sredstava IPA programa EU za Bosnu i Hercegovinu, osigura aplikativna softverska rješenja koja omogućuju planiranje, vršenje i izvješćivanje o procesima unutarnje revizije zasnovana na najboljim praksama revizije, kako bi se stvorili uvjeti za uvođenje i unaprjeđenje cjelovite kontrole kvaliteta funkcije unutarnje revizije u institucijama BiH.
6. Zadužuju se Ministarstvo financija i trezora BiH i Središnja harmonizacijska jedinica Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine da ovo izvješće dostave Parlamentarnoj skupštini BiH.

Broj: 02-1-16-7-69-20/19
Sarajevo, 29.03.2019. godine

RAVNATELJ

Ranko Šakota